

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

egy kerületről, amelynek nincs képviselője

Ezeket a sorokat dr Andru Szevér ur-
hoz intéztük, aki meg fog nekünk bocsá-
jni, hogy molesztáljuk, jöllehet ő távol
trja magát mostanában a közélettől és
politikától. De tegnap az ő szalárdi ke-
rületéből ügyes-bajos emberek jártak a
szerkesztőségben — Hegyközszenimréből
— iskolaépítési panaszokat sirtak
és mikor mi azt a tanácsot adtuk nek-
ük, hogy menjenek el a kerület képviselő-
jéhez, elhagyóltak és vigasztalanul fe-
ltek, hogy nekik nincs képviselőjük. Tudják,
hogy volt, dr Andru Szevér volt, de ők
ár évek óta nem látták, mert lemondott
mandátumáról és mást nem kaptak
helyette. Pedig nagy szükségük volna rá
mert képviselő hiányában fel akarnak ke-
kedni Bukarestbe, hátha ott szóba áll
elük és meghallgatja őket valaki.

Nem Andru Szevér a hibás, hogy a
szalárdi kerületnek nincs képviselője. Ő
habáyszerűen elküldte lemondó levelét,
amem a parlament nem fogadta el. Dr
Andru Szevér egy év múltán meg is is-
teltelte a bucsut a parlamenttől és ki-
tány, kérte, hogy írják ki az új válasz-
sokat. Most sem volt fogadtatja. A kor-
ány valószínűleg attól tart, hogy a ma-
vár többségű szalárdi kerületben nem
választanak meg újabb liberális képviselőt,
hiszen — hogy ne hazudjunk —
22-ben sem őt választották a képviselő-
t, hanem ajándékképpen osztogatta a vá-
lasztási elnök a mandátumot. Andru Sze-
vér nem is sokáig horvata tarsolyában ezt
botcsinálta megőző levelet, hanem be-
sületes ráeszméléssel visszaadta annak,
kitől kapta: a hatalom gyakorlóinak. A
rakszisban tehát a kerületnek nincs gaz-
dája. De a papirosan van. Uppen a na-
okban került a kezünkbe egyik kamarai
ülés naplója, amely névsorolvasás
alkalmából éppúgy feltünteteli Andru Sze-
vért a távollévő képviselők között, mint
zokét, akik valóban képviselői minősé-
lükben maradtak el a kamara üléséről.

Dehát az akkor sincs rendjén, ha
Andru Szevér valóban a legkomolyabb
zándékkal és eltökéltséggel mondott le
mandátumáról, aminthogy csakugyan ek-
ént is cselekedett. Mert ime ezeknek a
erék embereknek, akik súlyos bajukban
megjelentek a Nagyvárad szerkesztősé-
gében, szükségük van a képviselőjükre. Hi-
zen nem mondjuk mi, hogy a képviselő
urak sűrűn segítenek a nép baján. Isme-
tünk mi itt Bihar megyében is honatyákat,
akik Bukarestben javában élvezik a man-
dátum gyönyörűségeit, de a kerületben
háromszor sem láttak őket és ha fájdalma-
zan a népek, bittal ütheti a képviselő
nyomát. De nem lehet mégsem a töme-
gektől elvonni a lehetőséget, a vaksze-
rencse megkísérlését, hátha szerezhethet
magának olyan képviselőt, akit a magáé-
nak mondhat, aki átérzi hivatásának kö-
telegségeit, akihez a szenvedő polgár, pa-
raszt vagy munkás mégis elmehet, ha
nem egyébert, hát hogy kisírja magát.
Mikor így előttünk állanak ezek a jóra-

való panaszkodó emberek és feltárják
teljes nincsellenségüket és elhagyatottsá-
gukat, mikor keresik, kihez is forduljanak,
aki szót emeljen értük, úgy gondoljuk,
hogy Andru Szevért meg kellene ten-
nie még egy harmadik, még egy utolsó
kísérletet. Eddig csupán hivatalos formá-
ban mondott le a mandátumáról, most
harmadszor a nyilvánosság előtt kell fel-
szólítani a parlamentet, hogy a referó-
szakolt mandátumát vegyék el tőle és ke-
rület jogtalanul elsínozott képviselőkül-
dési jogát adják vissza.

Bizonyos szemérmességet, delikát-vá-
lasztékoságot vagy rosszul értelmezett
hazafiságot látnak abban, hogy sem dr
Zigre Miklós, sem Andru Szevér nem lép-
nek az ország közvéleménye elé és nem kö-
vetelik a publicitás erejével, hogy a ka-
mara fogadja el mandátumukról való le-
mondásukat és a nagyvárad és szalárdi
kerületben rendeljék el az új választá-
sokat.

Valószínűleg Andru Szevér is huzó-
dozik attól, hogy nyilvánosan megbélye-
gezze a parlamentarizmus lebecsülését,
amelyet a kamara elárul akkor, amidőn
hidegen hagyja, hogy egyes kerületeknek
van-e képviselőjük vagy nincs. De ez a
hallgatás nem patriotikus passzivitás, mert
a politikai erkölcsöket mindennél sokkal
jobban rontja, a közvélemény elfordulá-
sát a parlamenti rendszertől sokkal in-
tenzivebben lendíti előre, ha a széles nép-
rétegek azt látják, hogy a parlament csak
azoknak fontos, akik benne ülnek, de vi-
szont, akik benne ülnek, nem óhajtják,
hogy fontos legyen a parlament azoknak,
akiknek nevében a parlamentarizmus elő-
nyeit maguk javára élvezik.

Nyílt levéllel fordulnék -ha Andru Szevér-
nek volnék, az egész ország tudtával a ka-
mához és felszólítanám, hogy az én ne-
vemben ne vegyék el az ország egyik
kerületétől azt a vérszegény és gyakran
csupán elméleti értékű jogot, hogy kép-
viselője legyen. Elmondanám, mit jelent
az a nép szemében, hogy panaszkodni
szeretne, közbenjárót keres, árvaságban
valakibe bele akar kapaszkodni és mikor
a képviselőjéhez utasítják, azt kell felel-
nie: nekem nincs képviselőm. Ha talán
volna képviselője és az nem segítene
rajta, ez nem volna olyan ártalmas a po-
litikai gondviselés iránt kötelező bizalom
lerombolása tekintetében, mintha nincs
neki egyáltalában kihez fordulnia.

— Uram — így kiált fel a paraszt,
különösen, ha az magyar paraszt és így
hajl az ág is húzza — annyira mostoha
fiai vagyunk mi a hazának, hogy nekünk
képviselőt se adnak? Vagy tán azért nem
adnak, mert nem akarják még a remény
seget se nyújtani nekünk, hogy hátha
hasznát vehetnők?

Elmondanám, leírnám azt a kietlen-
séget, amit a választó és különösen a
kisebbségi választó lát maga előtt, azt a
keserűséget, amit lelke mélyén érez an-
nak a cinizmusnak és nemtörődömség-
nek láttán, amivel az ő politikai jussát
kezelik. A „jus murmurendi” — a pa-
naszkodás joga, amit a hajdani kurta
nemesek élveztek, amikor már egyebük
nem volt, ez az utolsó mentsvára a ba-

jok és nélkülözések utvesztőjében botor-
káló százazreknek, a jogtalanúság elsen-
vedésének érzésétől gyötört tömegeknek
— akár igaz, akár képzelt ez a jogtalan-
ság — a siránkozásnak és a lamentálás-
nak ártatlan joga: ez hiányzik akkor, a
midőn a modern politikai rendszer rozoga
oszlopa: a képviselői tekintély és a bele-
való meddő kapaszkodás lehetősége is
hiányzik nekik.

Mirevaló volna az új választás —
szólhatna az ellenvetés — ha már eddig
elvoltak negyedik éve képviselő nélkül,
már egy félévig csak kibírhatják. Hiszen
tavasszal mindenütt választanak. Erre mi
azt felelhetjük: egy félév is nagy idő
és addig is sok sebet lehet meggyógyí-
tani és sok hiányatlanságot elhesegetni,
sok szeretetet felfakasztani és sok köny-
nyezést hálás tekintetre fordítani. Mert
ime ezek a hegyközszenimrei emberek,
akik nálunk jártak, nem is sejtik, hogy
mikor jár le a parlamenti ciklus, mit
mond az alkotmánytörvény, nekik gyors
segítség kell és ha félévig várnak, amíg
általános választás lesz, akkor már nekik
késő! De ezenfelül is itt a parlamentá-
rizmus lenézésének, a képviselőküldési
jog negligálásának és az egész kamarai
rendszer nem-értékelésének olyan klini-
kai esetével van dolgunk, amely alkot-
mányos államrendszerünk alapjaiba furja
be magát és szu-módjára kezdi ki a kor-
mányzási konstrukció fundamentumát. A
kinek szava van, annak szólnia kell
ellen a akinek szerepe van ebben a
veszélyes játékban, minden eszközzel el
kell magától hátrítani, mert csak desperá-
dó észjárás gondolkozhatik úgy, hogy
„utánam az özönvíz” és Andru Szevér
már az első lemondásával bebizonyította,
hogy az ő felfogása korrekt és egyenes.
Ha Andru Szevér a közvélemény színe
előtt is megismétli lemondását és feltárja
a kamara passzivitásának fertőző rha-
tását a széles tömegekre és még sem
hallgatnak rá, akkor valóban és mara-
déktalanul megtette kötelességét.

A politika mint tudomány megalkotta
már régebben a történelemnélküli népek
fogalmát. Ezeket Engels nevezte el „ge-
schichtlose Völkernek”. Azokat a népe-
ket jelöli meg ezzel a névvel, amelyek-
nek nincs középosztályuk, hogy repre-
zentálják a nagy tömegek érdekeit. Azt
hittük, hogy a világháború elseperte ezt
a fogalmat, mert hiszen még olyan el-
maradt, szánalomramélló sorsban tengődő
fajnak is kialakult a maga középosztá-
lya, mint a milyen a ruthén volt. De
ime: helyükbe lepett az utódállamok
magyarsága, a melynek — ezeréves tör-
ténelmi múltja után — nincs ma tetterős
középosztálya, amely a történelemnélküli
nemzetek végétét elháríthatná a milliók
feje felől. Vajon akadnak-e az uralkodó
nemzet középosztályában férfiak, akik
ráeszmélnek arra, hogy a világhistória
fatális szereposztása feléjük is utalja e
népmilliók boldogulásának felkarolását?

Irathozzon be
a Hegedűs kölcsönkönyvtárba.

Mosoiu miniszter Nagyváradon

Vasárnap délelőtt Nagyváradra érkezett Mosoiu Traján közunkügyi miniszter, a biharmegyei liberális párt elnöke. A pályaudvaron a megyei liberális pártszervezet vezető tagjai fogadták őszinte szeretettel.

A pályaudvarról a megyei prefektúrára vonultak. Itt Regman Miklós dr. prefektus fogadta a minisztert lelkes üdvözlő beszéddel. Közölte a prefektus, hogy átvette hivatalát és hogy minden erejével azon lesz, hogy a kormány rendeleteit a legnagyobb pontossággal és odaadással hajtsa végre. A vármegye vezetésében irányadóul mindenütt azokat az elveket fogja szem előtt tartani, amelyeket a miniszter is hirdet és követ. Annál is inkább teszi ezt, mert tudatában van annak, hogy addig, amíg a liberális kormány intézi az ország ügyeit, Mosoiu miniszternek tudnia kell mindenről, ami Biharmegyeben történik.

Mosoiu miniszter megköszönte az üdvözlést és rövid expozétát tartott a politikai helyzetéről. Tudomásul adta a liberális párt jelenlévő vezetőtagjainak, hogy a kormány, amelynek helyzetét most szilárdabb, mint bármikor, nagy munkálatok előtt áll, amennyiben a mezőgazdasági és a kereskedelmi kamarai, továbbá a községi és megyei választásokat a közeli jövőben le akarja bonyolítani. Ő (a miniszter) bizik abban, hogy itt Biharmegyeben ezeket a választásokat a legsimábbban és teljes sikerrel fogják lefolytatni, mert ismeri az új prefektus erényeit, kiváló kvalitásait és ő maga volt azon, hogy Biharmegye energiáját, agitációját és nagykonceptióját vezető kapjon Regman Miklós dr. személyében. Végül üdvözölte a minisztert az új prefektust méltóságában és a maga részéről a legteljesebb támogatást ígérte neki.

Ezután a liberális párt több vezető embere intézett üdvözlő beszédet a miniszterhez és az új prefektushoz, akinek támogatásukat ígérték valamennyien.

Amikor ez a kis beiktatási ünnepély lezajlott, Mosoiu miniszter átment a megyeháza nagytermébe, ahol a megyei főszolgabírók várakoztak. A miniszter hozzájuk is beszédet intézett, utasításokat adott nekik a közelebbi kamarai és községi választásokra, egyben megkérte őket, hogy legyenek bizalommal és tanúsítsanak odaadást az új prefektus iránt, aki minden energiájának latbavetésével fogja szolgálni a megye érdekeit.

Ezután szűkebb bizottság ült egybe, amely a mezőgazdasági kamarai választások névjegyzékét van hivatva összeállítani. Végleges döntést még nem hoztak és így a lista közlésére csak pár nap múlva kerül sor.

Délben nyolcvan főtízes díszvendég volt a Delfin-vendéglőben. Délután a miniszter magánjellegű látogatásokat tett, majd 6 óra felé ismét megkezdődtek a tanácskozások a prefektúrára a kamarai és községi választásokat illetően. Ezek a tanácskozások pártválasztmányi érkezőket keretében folytatódtak a liberális pártklubban. Ez érkezőket bizalmas jellegű volt, azonban kizárva volt róla — és a közönség legzársebb rotagait érdekli, — a következő epizód:

Chirvai Vazul képviselő meginterpellálta Mosoiu minisztert

igaz-e, hogy az egyik legutóbbi minisztertanácson elhatározták Biharmegye felosztását?

Mosoiu miniszter azt válaszolta Chirvai Vazul kérdésére, hogy a megye feldarabolásáról szóló híreknek semmi alapjuk sincs. Tény az, hogy Bucsa és Feketető községet Kolozsmegyehez, az érmihályfalvai járást pedig Szilágymegyéhez csatolják, de ezzel szemben Biharmegye több községet fog kapni a szomszédos megyékből.

Olaszország bejelenti érdekeltségét a marokkói kérdésben

Páris, augusztus 10. Krasszin, a szovjet párisi nagykövete érdekes nyilatkozatot tett közzé a Petit Parisien mai számában.

Elsősorban kijelenti Krasszin, hogy Oroszországot egyáltalán nem érheti az a szemrehányás és gyanúsítás, mintha beavatkozna Franciaország belügyeibe és mintha Abd el Krimet támogatná. Oroszország egyáltalán nem örül annak, ha Franciaország nehéz helyzetben van, sőt ellenkezőleg a szovjet kormánynak az a legfőbb kívánsága, hogy Franciaország a legrövidebb időn belül likvidálhassa a marokkói helyzetet. Az az állítás, mintha Oroszország mincióját kiüldözt volna Abd el Krimhez, vagy pénzügyileg is segítette volna, teljesen valótlan.

A francia sajtó ma reggel élénken kommentálja Krasszin kijelentéseit, melyeket gúnyos megjegyzésekkel kísérek.

Róma, augusztus 10. Olaszországban igen nagy érdeklődés mutatkozik a marokkói

Állítólag szóba került az értekezleten az, hogy az ősszel megtartják a párt biharmegyei szervezetének nagygyűlését. Erre feltételezés van, mert a pártot teljesen szolid a pokra kell fektetni, hogy a jövő tavaszi képviselőválasztásokon a siker abszolút reménye vehesse fel a harcot más pártok ellen.

A miniszter vacsorára a prefektussal szűkebb körzetével együtt Boxin György dr. szőlőjébe volt hivatalos. Értékes 1 órákon szatmári személyonattal utazott tovább Nagykárolyba, ahonnan Szatmárra, Nagybányára Máramaroszigetre utazik. Bóta György, nagyváradi állami tanítóképző intézet igazgatója kíséri a minisztert ezen az úton.

események iránt. Csaknem valamennyi mai és milánói lap kitűnő riportereket küldött a marokkói harcra úgy, hogy innét és Fezből állandóan hasábas tudósítások lennek meg az olasz lapokban. A lapok eddig tartózkodóak voltak az állásfoglalás tekintetében, de az utóbbi időben általánossá vált az a megállapítás, hogy Olaszország, mi középtengeri hatalom nem nézheti tétlenül marokkói eseményeket.

A Messagero nyilván sugalmazott cíkjében azt írja, hogy Olaszország nem fog kizárni magányt a marokkói eseményekből úgy, amint ez a tangeri konferencián történt. Franciaország és Spanyolország azt hiszik, hogy Madridban négyesben közt elintézhetik Marokkó sorsát. Ez azonban az olasz hivatalos körök felfogása szerint tévedés, mert a marokkói helyzetet csakis mindazon hatalmak közbejöttével lehet eldönteni, akik az algezirasi konferencián is résztvettek.

Hamis milliós koronásokat találtak egy pesti nagy bankban

Budapest, aug. 10. A háború óta nem foglalkoztatta a pesti rendőrséget a magyar bankjegy hamisítása. Es ez érthető is, mert az egyre romló pénz mellett a hamisító soha sem lehetett biztos arról, hogy mire a bankjegy elkészül, akkor már nem ér-e feleannyit, mint mikor hozzákezdett.

Első fecskeként érkezett be ma a főkapitányságra az első magyar bankjegyhamisítás. A Kereskedelmi Bank főpénztárána ma délelőtt 10 óra tájban megjelent Deutsch Ernő fűrdőutcai textilárú-nagykereskedő cég alkalmazottja és főnöke folyószámlájára 150 millió koronát akart befizetni.

Oláh István pénztárnok vette át a két köteget. Az egyikben 100 darab egymillió, a másikban 50 darab volt. A pénztárnok szokásos módon akarta átszámolni a bankjegyeket, feltűnt azonban neki, hogy míg rendszerint a kötegek pontosan összerakott pénzt szoktak hozni, addig ezekben a kötegekben össze-vissza, elöljával fel vagy le voltak a bankjegyek. Eppen ezért széjjel szedte a kötegeket és először rendbe rakta. Ekkor tűnt fel neki, hogy több bankjegynek a színe sokkal halványabb a rendesnél.

Kihúzott egy ilyen halványabb bankjegyet és rövid vizsgálat után megállapította, hogy az hamis. Rövidesen még két hamis egymillióra akadt a bankjegycsomagokban. Óriási konsternációt keltett a Kereskedelmi Bankban a hamispénz felfedezése.

A Deutsch-cég alkalmazottját, aki vissza akart menni főnökének jelentést tenni, nem engedték el és telefonon azonnal a főkapitánysággal léptek összeköttetésbe. A főkapitányságon szintén nagy feltűnést keltett a hír. A pénzhamisítási ügyekben dolgozó Szathmáry Róbert detektívfelelős csoportját azonnal megosztották. Maga a felelős Holzinger, Menyhárt és Bodó detektív társaságában sietett át a bank helyiségebe, ahol a bankjegyzakértők pénztárnokai már javában vizsgálták a hamis bankjegyeket.

A detektívek a bankjegyzakértőkkel együtt végzett alapos vizsgálat után a következőket állapították meg: A hamisított bankjegyek az eredeti milliós bankjegyekkel tökéletesen egyező nagyságúak. Nyomásuk is teljesen hasonlít a valódi bank-

jegyekhez. Az egyetlen feltűnő, amit bevéssé szavatott szem is azonnal észrevehet, hogy a hamisított bankjegyekről hiányzik a sorozatszám és a rabszám. A hamisított bankjegyeknek azonban eredeti zöldessárga alapszínűtől eltérő sárgás alaszínűk van, papíruk is valamivel vékonyabb és női arc vonásai kissé elmosdottak.

A detektívek rögtön a helyszínen kihallgatták a bankjegyköteget hozó alkalmazottat. Az a mondotta, hogy a cég pénztárnokától vette át a kötegeket, át sem nézte és úgy, amint kapta, ugattatott le Oláh pénztárnok asztalára. A detektívek rögtön elmentek a céghez és kihallgatták a cég tulajdonosát. Az elmondotta, hogy

az óriási üzletmenet mellett lehetetlen pontosan megállapítani, hogy a hamisított egymillió bankjegyek hogyan kerültek oda.

A befolyó nagy tételek pontosan könyvelve vannak, azokról meg lehet állapítani, hogy kitől érkeztek, de a készpénztárhoz befolyó összegek a pénztárvén csak számszerűen vannak feltüntetve és sohasem tudják, hogy azt ki fizette.

A nyomozás most arra irányul, hogy a Deutsch cég összes vevőit felkutatassák és ezen a nyomor remélik, hogy a hamisítottat elfoghatják. A rendőrség

nem tartja kizártnak, hogy a hamis egymilliókat külföldön gyártották és csak értékesítés céljából vitték be Magyarországra.

A hamisított bankjegyeket a delutáni órákban megvizsgálás céljából elküldték az állami bankjegy-nyomdába. Itt megállapították, hogy a hamis bankjegyeket az eredetű eltérő módon készítették. Az eredeti egymillió bankjegyek litográfiai uton készülnek. Kólára nyomott rajzból egy íven egyszerre 30 levonatot húznak le és az ívet azután vágják szét.

A hamisított milliós bankjegyek cinkográfiai uton készülnek. Az eredeti bankjegyeket lefotografálták, klisté készítették róluk és kézi sajtóval nyomták ki.

A fotográfáló gép azonban a női arcot nem tudta elég tisztán fejezni, a szerb „korun” szónak u betűjéről is lemaradt az ékezet. A festék kissé

Siessen!!

váltsa meg jegyét

Az Atlantic és Apollo mozgókbá

A csapodár herceghex

meznyben Kofine legjobb szerepét lafkaltja.

elosódott és a színárnyalatot sem tudták a hamisítók pontosan utánozni. Azt is megállapították az alnyomdában, hogy egy kilisével csak egy bankéret tudtak nyomni úgy, hogy a három hamisított egymilliósnak a színezése sem egyenlő.

A rendőrség a milliós bankjegyek hamisítóinak kitérítése ügyében indított és nagy eréllyel folytatott nyomozása közben ma este előállította mindazokat az embereket, akik az utóbbi időben bankjegy- vagy részvényhamisítási ügyekben, akár mint gyanúsítottak, akár mint vádlottak szerepeltek.

A főkapitányságon nyomban hozzáfogtak a káltagatásukhoz, ugyanakkor pedig detektívek mentek a lakásokra, hogy ott házkutatást tartanak s romára akadjanak valamilyen bűnjelnek, amely a bűntettek kitérő névze támpontot nyújthatna. Elnökösen gyanús volt a rendőrség előtt egy pénzhamisítás miatt már elítélt cinkogató és fényképész. Ez a két ember még békeében megkísérelte az Osztrák-Magyar Bank tükörönös bankjegyeinek utazását és forgalomba hozatalát. Mindketten határozottan tagadták, hogy bármely részük volna a milliós bankjegyek hamisításában. A detektívek a házukon tüzetes vizsgálatot tartottak, de semmi nyomra nem akadtak úgy, hogy ártatlanságuk bizonyítható.

Budapestről jelentik: A rendőri nyomozás gyors sikert ért el. Megállapították, hogy ezt a három darab hamis milliós bankjegyet, amelyet a Dutsch Ernő és Gábor cég juttatott a saját hibájára kívül a Kereskedelmi Bank pénztárába, Magyarország egyik délvidéki, alföldi határszéli városában készült. A bankjegyeket a hamisítók lefotózták és cinkogatók útján készítették el.

A lefotott három darab, melyek még megsemmisítendőek, valószínűleg próbanyomatokból származnak.

Nagy küzdelem egy mandátumért

Budapest, augusztus 10. Hetek óta szívós küzdelem folyik a megüresedett hatvani mandátumért. Petrichevich Horváth Emil államtitkár szemben a fajvédők Budaházy Miklós stíetiek fel és mindent elkövettek, az ismert bizsmita vezető győzelmé érdekében.

Vasárnap reggel csendesen ébredt Hatvan. A képviselők legnagyobb része kiment a falra, hogy ellenőrizze a választást és hogy lelekedést öntsen híveikbe.

Gömbs Gyula Ecséden, Lendvai István Ártón, Eckhardt Tibor Vámosgyörkön és Ártón, Zsirák János Csány községben, Zsilinszky Endre Bónis páterrel Hatvanban doloztak. Budaházy Miklós kor reggeliől több-ke jarta be autón az egész kerületet.

Az egységspárt Atkára és Vámosgyörkre sorozópaizai Szabó Istvánt, Csányba Kuna P. drást, Horra Nánassy Andort, Ecédre Bar-János képviselőt küldte ki. Hatvanba egyébként a délelőtti folyamán több egységspárt képviselő érkezett Petrichevich társaságában.

Délelőtti 9 órakor már izgatott volt a hangulat a kerület székhelyén. Az urnák elé hatalmas tömegben sorakoztak fel a választók, akik ötéssel engedtek be a szavahelyiségbe. Vasárnap 11 óráig bizonytalan volt a helyzet. A fajvédők cédulákat szorítottak szíjjaikra, melyben azt állították, hogy Budaházy 550 szavattal vezet. Később Bónis arkangyal aláírásával újabb röpcédulákat osztogattak, amelyek között ezeket tartalmazta:

Isten számon fogja kérni Töletek sáfarkosítását és azt az órá, amikor önző erőszakl állítatok a saját fajotok boldogulásáért küzdelebe.

Délben 12 órakor a következő kelyzetet látták ki: Horváth Emil báró 476, Budaházy Miklós 147 szavazatot kapott.

Csányban többségben voltak Budaházy választói. A bizottság elnöke 12 óra után ki akarta zárni a zárórát annak ellenére, hogy még sorakoztak a községhez előtt a szavazni akaró udakt. Zsirák János tiltakozott és így Csányban 3 órakor zárták le a szavazást. Állítólag még így is mintegy 300 Budaházy választót résztettek ki a szavazásból.

A többi faluban rendben folyt a szavazás. Ártón és Vámosgyörkön 2 óra után, Egyeden 3 órakor zárták le a szavazást.

Három órakor, amikor a Horváth-párt ki-ala jelentését, amely szerint Petrichevich-Horváth Emilre 2197, Budaházy Miklósrá pedig 370 szavazatot adtak le. addig teljesen elcsüg-

gedtek a fajvédő-pártban. Budaházy Miklós, Zsilinszky Endrével fejvesztetten rohantak egyik szavahelyiségből a másikba. Vitéz Dáner Béla, aki szintén vasárnap érkezett Hatvanba, az utolsó pillanatban is befolyásolni próbálta a választókat.

Ring Gyula választási elnök erre kiutasította vitéz Dáner Bélát a helyiségből.

Ugyancsak Ring Gyula választási elnök

A prefektus felhívása a kereskedőkhoz és iparosokhoz

Dr Regman Miklós Biharvármegye és Nagyvárad prefektusa tegnap magához kéréte a „Nagyvárad” munkatársát és a következőket ohajtja lapunk útján Nagyvárad kereskedőivel és iparosaival tudatni:

— Ma reggel számos nagyváradí üzletben tettem látogatást, különösen élelmiszereket és ruházati cikkeket árusító boltokban, de másfajta üzletekben is és konstatáltam, hogy az árak, amelyeket ott egyes cikkekért tölem kértek, magasak és hogy a kereskedők az idevonatkozó törvényben előírt formálisításokat nem tartják be. Nekem eltökélt szándékom, hogy az árakat minden téren a maguk szabályszerű leplükbe szorítsam és minden rendelkezésemre álló eszközzel oda fogok hatni, hogy a törvény intézkedései szigorúan betartassanak. Nem akarok azonban mindjárt a szanciókkal élni, amelyeket a törvény az árak túlhajtására előír, hanem előzetesen teljes jóindulattal, de ugyanilyen határozott komolysággal figyelmeztetem a kereskedő- és iparososztályt, hogy a törvényben megengedett százalékokat a haszon felszá-

utasította ki a Polgári Körben levő szavazóhelyiségből Budavári Lászlót is.

Öt órakor zárták le Hatvanban a szavazást és fél hat órakor már Ring Gyula kihirdette a pontos eredményt e szerint: 7330 választó közül leszavazott 3801, ebből Petrichevich-Horváth Emil báró 2364, Budaházy Miklós 1437 szavazatot kapott, Hatvan új képviselője tehát a népjóléti államtitkár lett 927 szótöbbséggel.

mitásánál túl ne lépnek és a törvény intézkedéseinek betartásával tegyék lehetővé, hogy az árak törvényen alapuló mértékét bármikor a számlák betekintése útján megállapíthassam. Ha e jóakaratu figyelmeztetések után is azt fogom tapasztalni, hogy az indokolatlan drágaság nem hagyott alább és különösen a meg nem engedett láncolatos közvetítő kereskedelem illegitim haszon felszámításával zsákmányolja ki a fogyasztó publikumot: ez esetben a törvényben előírt szankciókat minden más szempontra való tekintet nélkül, az arra illetékes fórumok útján alkalmaztatni fogom.

— Mindenesetre meg akarom hallgatni az érdekelteket is és ezért intézkedtem, hogy a primer úr valamelyik legközlebbi napra értekezletet hívjon össze az árak ellenőrzése ügyében és erre az értekezletre a tisztviselők, kereskedők, iparos-, munkás- és földmives-osztály képviselői fognak meghívtást kapni és előterjeszthetik kívánságaikat, amiket teljes figyelemmel fogok meghallgatni és mérlegelni.

Miért engedi meg az osztrák kormány a cionista kongresszus megtartását

Korábban beszámoltunk már arról, hogy az osztrák fajvédők egy csoportja tiltakozását fejezte ki dr Ramek osztrák szövetségi kancellár előtt, hogy a cionista kongresszust Bécsben tartsák meg. A szövetségi tanács tegnap ülésén Ramek kancellár következőkben körvonalazta a kormány álláspontját:

— Amikor a szövetségi kormányzat a cionista-kongresszus megtartását megengedte, csak a nemzetközi kötelezettségek értelmében járt el. Nem is lett volna ok meg politikai szempontból sem, amiért megtagadjuk a 18-án kezdődő kongresszust, mely egyébként csak kiküldött delegátusokból és megüvitt vendégekből fog állni.

Politikai szempontból, tekintettel a cionizmus céljaira, a kongresszusnak nem lehetett volna utjába állni. A cionizmusnak, mely jelenlegi modern formájában éppen Bécsből indult — hivatalos és évtizedek óta hangzottatt elve az, hogy a zsidó nép számára Palesztinában egy jogilag biztosított hazát teremtsen. Azáltal, hogy Palesztina a zsidóság számára, a Népszövetség

által ottani gyanánt kijelöltek, hogy továbbra Anglia ebbe az elvbe beleegyezett s vállalkozott az alapvető munkák biztosítására: a cionista program nagy lépéssel közeledett a megvalósulás felé. A cionista szervezkedés ez idő óta még egyszerűbb és célutatosabb módon igyekszik irányítani a zsidó kivándorlást Palesztina felé.

Nem rokonszenv, vagy ellenszenv kérdése nálunk, ha — tisztán az osztrák érdekek szempontjából szem előtt tartásával — a cionistáknak a törekvésük keresztülviteléhez a legteljesebb sikert kívánjuk. Epp Ausztria és éppen földrajzi fekvésénél fogva az állam, mely legjobban ki van téve olyan zsidó elemek tömeges beözönlésének, melyek — különböző okok miatt — már korábbi tartózkodási helyükön is a kivándorlásra hajlamos mutattak. Valóban semmi okunk sincs a cionista törekvéseknek, ennek a Palesztina felé igyekező kivándorló áradatnak utja elé akadályokat gördíteni.

Semmi kétség sem férhet ahhoz, hogy a

Dorian Terrasse :: Dorian Filmszínház

9 órakor.

6 órakor.

MA, KEDDEN

FARAO BOSSZUJA

Monumentális Dorianfilm 6 felvonásban.

Rendezte: HANS THEYER, »Az asszony-e vagy leány« rendezője.

A főszerepben: MARIA PALMA, a »Serpolet« főszereplője.

Jön:

Jön:

Jessie Hayakawa!!

cionista mozgalom a Palesztina felé való áramlást mind erősebben előmozdítani igyekezik, már csak azért is, mert ott folyvást újabb és újabb dolgozó tömegekre van szüksége. A közép-európai államoknak is így Ausztriának is, minden okuk megvan arra, hogy a zsidóknak új hazájukba való kivándorlását s így a cionista mozgalmat is elősegítsék. Nem volna tehát helyes, ha a cionista kongresszus elé bármely kormányzat is nehézségeket gördítene. Az osztrák kormányzat is megvan győződve arról, hogy helyesen jár el akkor, mikor a cionista kongresszus munkáit és törekvéseit a többi államok példájára, a neki kijáró figyelemmel kezeli és a kongresszus résztvevői számára mindazokat a kedvezményeket biztosítja, melyeket más államok is célra vezetőnek találtak.

Az osztrák szövetségi kormányzat nem oszthatja a tiltakozók véleményét, nem lát a kongresszus megtartásában egészségügyi veszélyeket sem. Mint ahogy indokolatlanul találja a politikai nyugtalanság aggodalmát is. A kongresszus résztvevőinek bevonulása egy oly nagy idegenforgalmi városban, mint Bécs, lel sem fog tűnni. Előre számolták történt arra a várható esetre is, ha egyes külön szervezetek heves agitációt fejtenének ki a kongresszus megakadályozására. A kormányzat azonban meg van győződve arról, hogy a nép egészséges és rendszeres magatartásában teljes mértékben megbízhat. Egyébként Baseliin, Karlsbadban, Hágában, Hamburgban, sőt Bécsben is voltak már cionista kongresszusok, melyek mind igen nyugodt körülmények között folytak le. Bécs lakosságának zöme vendégszerető, meggondolt és semmi esetre sem fogja tűnni, hogy meggondolatlan elemek viszályának vele, főképp, mert a kongresszus megtartása nemhogy veszélyeztetné a tartózkodási helyéhez s a röghöz ragaszkodó nép érdekeit, ellenkezőleg, előmozdítja azokat. Nem régen csak különböző iparágak művelői kiküldöttek után éppen kérelmezték a kongresszus engedélyezését, mert ez az ipari forgalomnak csak javára válhat.

Magyarok Jugoszláviában

Írta: TABÉRY GÉZA

Valaha a napilapok kultuszát csinálták az úgynevezett úti levelekből. Aki szerkesztőségbeli pennaforgató régebben kimozdult megyéje határából, az obligát úti leveleknek egész tucatjával számolt meg minden lépéséről. Jött azonban a technika fejlődésével az utazások kora, a kora, a messzei földet járó utasok száma sokasodván, az úti levelek rovatának lassan befellegzett.

Egy idő óta gondos lapböngészsek újból viszontitadják a hosszú hasábos úti leveleket lapjaikban. A rovat reneszánszának oka igen egyszerű. Sok esetben nehezebb eljutni egy szomszédországra ma, mint amilyen ügyvel-pajjal tegnapelőtt az ember Ausztráliába jutott.

Ennyi bevezetés legyen méltóságnak is, szabadjegyek is érvényes ahhoz, hogy felüljünk a zombolyai vonatra, mely Romániából Jugoszláviába viszi az utasokat. Már mint azokat az utasokat, akiket a zombolyai határrendőrség egyeseken áterszi a szomszédállam területére. Mert Zombolyán a Simplon-expressz utasaival talán nem, de a becskerekai vicinális kevésbé nemzetközi utasaival egész bizonyosan foghegyről s nem egyszer igen különösen bálnák a határkereszteit. Jellemző kaland például a következő:

Szabályos román útlevelemmel, de egy huszonnégy óra óta lejárt szerb vízummal utazik Jugoszláviába egy temesvári nő. A román határrendőrség minden rendben talál az útlevelemmel a szerb vízum kivételével. Viszont az ugyancsak jelenlévő jugoszláv határrendőrök, akik a vízumérvényesség eldöntésére egyedül hivatottak, kijelentik, hogy ők a lejárt vízummal is hajlandók önagyságát Jugoszláviába beereszteni. A szerb területre készülő vonat már beülvén vár az indulásra. Az utasok mind fölszálltak, csak a hölgy áll még a peronon s egy román és egy szerb határrendőr. A szerb azt mondja a nőnek:

— Amennyiben Önagysága fölszáll a vonatra, amely szerb szerelvény, mi visszük a lejárt vízummal is.

A román határrendőr ellenben azt mondja:

— Én nem eresztsem fel önagyságát a szerelvényre.

Az utasok az ablakokból izgatottan tárgyalják a „jog esetet”. Valaki azt a tanácsot adja a nőnek, ugorjék fel a vonatra; ha a zombolyai állomás román terület is, a vonatra már extrerritorialitása van az útlevelevizsgálat után. A hölgy bizonylatlan mozdulatot tesz. Szeretné megfogadni a tanácsot, de peccijére a csomagját még nem rakták fel a kupéba s ha elindulna, hátramaradnának a bőröndjei.

Végre is a huzavonának egy éles füttyvet véget. A vonat megindul, de megindulnak a lemaradt nő könnyei is. A szerb határrendőrt, aki velünk utazik, azzal vigasztalja az utasokat, hogy mely meggyőződése szerint önagyságát a következő vonattal egész bizonyosan át fogják eresztetni; nem első eset, hogy apró formahibák miatt az utasokat feltartóztatják, azután pedig engedékenyen bánnak velük.

Jugoszláv területen általában feltűnő az udvariasság, amivel a hatóságok az átutazókat kezelik. Az idegenek jelentkezése könnyű formalitás, amin két-három percen belül mindenki átesik. A külső formák nyugtázásából ítélve, helytelenség volna azonban arra következtetni, mintha a jugoszlávok a kisebbségekkel is enyhén bánnának. Ha a kisebbségi sors nehézségeiben fokozatok vannak, úgy ezen a téren a vezetőszerp kétség-telenül Jugoszláviát.

Egyik legnagyobb kisebbségi sérelmük a Vajdaságba szakadt magyaroknak is az iskolák körül tapasztalható. Egyenesen nevelési intézkedés például, hogy a kisebbségi iskolák osztályait, amennyiben a beiratkozott tanulók száma a harmincat el nem éri, megszüntetik. Egy magában ez az intézkedés még nem volna tragikus, hiszen éppen eleendő tanulni akaró fiatalok volna a jugoszlávai magyarságnak is. Nagyobb baj azonban, hogy az iskolai hatóságok úgynevezett névelémezéssel előírják, hogy kik a tanulók közül magyarok s kik szerbek. S ha csak valamennyire szerbnevű tanuló magyar anyanyelvén kívül egy betűt sem tud, akkor is szerbnek deklarálják s az ilyen botcsinálta szerb tanuló már semmi szín alatt magyar iskolát nem látogathat. Egy vidéki városban a tavalyi évben huszonkilenc tanulóval többet sehogysem tudtak összehozni a magyarok. Egy tanuló elmaradásán múlt volna tehát, hogy fennmarad-e a magyar iskola, vagy sem. És ekkor — sírni és nevetni való ártatlan ravaszág! — a magyarság megfizetett egy suhancot, akinek eszéágában sem volt iskolába járni. Megfizették, hogy hagyja beírni magát és fizeték számára hosszú hónapokon át napidíjakat, amiért az iskolát látogatásával „fenntartotta”, mint harmincadik tanuló.

Politikai pártletről természetesen még oly értelemben sem lehet szó a vajdasági kisebbség körében, mint Erdélyben. Jóllehet a jugoszlávai magyarság vezetői (Gráber László, Váradi Imre, Börsödi Lajos) minden úljó nacionalizmustól távol álló józan realpolitikusként, a tavaszi választásokon annyi eredményt sem tudtak elérni, hogy legalább mutatóba egy képviselőt küldhettek volna a skupsztinába.

A magyarság Jugoszláviában most erdélyi mintára paktummal kísérletezik. Csak hogy amíg Erdélyben a Magyar Párt ellenzéki román párttal kereset megegyezést, ők az uralkodó levő radikálisokkal tárgyalnak. Az eredményről ugyan még korai volna beszélni, de a legtöbbet keveset biznak a paktumban. Tudniillik a radikálisok első feltétele

az volna, hogy mint magyar politikai párt, szüntesse be a magyarság eddig kiépített szervezetét s alakítson valami más pártot, amiben a „magyarság” mint kritérium nem ne foglaltassék. E feltétel elfogadása ege jelentene azzal, hogy a Magyar Párt megnyitná zsilipjeit a szerbek előtt is, abban a percben pedig, amikor ez bekövetkeznél, a magyarság önmagát itélné halálra politikailag.

Amennyire nehezen élnek a magyarok, annál inkább fellendült Jugoszláviában az orosz emigráció helyzete. A Wrangel-s-Judenics-féle fehér-hadseregek férfinepesszanyonjait már teljesen felszívódott a hétköznapi élet forgatagában. Orosz tábornokok és arisztokraták szorgalmas munkával helyezkednek el az iparvállalatoknál és a szerb-Bánát gazdaságaiban. A becskerek, „Vojvodina”-étterem gyönyörű kerálységeiben pedig minden este ott táncolnak az emigráns orosz nők a becskerek kereskedelmi világ aranyfiával, bankfiával, kis reminiscencia Savoir „Nagyhercegné pincéjére” ilyenkor az átutazó idegen számára valóban elkerülhetetlen.

Aki ma Jugoszláviában a szerbek új rendezkedésének felszíné alá is betekintni kétségtelenül megállapíthatja, hogy Belgrádon tudatosan, kiméletlenül hajtja kereset nagyszerb politikai programját. Kevés nagyhangussággal és több konoksággal, mint a többi utódállamok. Ennek a politikának markáns jelképe az, hogy Belgrád egyik legrészebb utcája ma is az „Ulica Macka Sen” nevet viseli. Az ellenséges német tábornok nevének, ki lovasságával egykor vétközött a meghódított városban. Emlékeztetnek szinte perverzül szokatlan, hogy a nazi megaláztatásra egy legfőrgalmasabb utcán mindennap ezreit figyelmeztessék a rókélőknek.

Szokatlan, de a nyers, őszinte psziché egész bensőségében nyilatkozik meg általa!

Gummiharisnyák, sörökötők, haskötők „Huszele” Str. Nicolae Iorga (Zolla-utca) 13

Gyermekek sportfociját 425 leltől Székencel. Piaja Unirii 16. szám.

A TOREKVS NEMZETKOZI VÁNDORDIJAS

USZOVERSENYE

a Félix-fürdő uszodájában
AUGUSZTUS
15-16

Aspirin tabletták

eredetiségükért és kiváló minőségükért

csak a valódi csomagolás (lapos doboz 6 vagy 20 tablettát tartalmaz) a fehér-zöld-piros védjegyvel ellátva kezelhető.

Minden más csomagolást saját érdekében utasítunk vissza.

Kárpáthy János utja

Jókai „Egy magyar nábob” című regényének 5. fejezetéből az az ut jut eszünkbe amin az öreg Kárpáthy János vonul kíséretével. A nagy események a régi Magyarországon sok megyei udartól igazat azokon a területeken, amelyeknek vaszlói örökre kuruc negyvennyolcas lobogóval kaptak leadni a voksot. A híres regény híres utja tulszárnyalja, mesés méreteiben az a 15 kilométeres ut, amelyiket most csináltak meg Jankafalva és Székelyhid között.

Ez aztán az ut. Földi halandó illet sose láttál. Mert van uttalan ut, keréktörés, zombékos talaj között lelekgasztó, van köves, homokos, vendégparasztló, farónkökre dobott sáros ut u. n. Prijeleg, van faágakból font, kőbászokból kirakott és szonó találekönyságokkal összetákolt ut, de olyan y sincs mint Janka és Székelyhid között. Ez az ut, amelyikre márványtáblát kellene akasztani — e egy közut, amelyik azóta járhatatlan amióta megszűnt.

Két esztendő óta utakat építenek megyszerte. Ilyes. Kell. Tíz évi háboruszkodás alatt elhanyagolták az utak javítását, egyrészt pedig tönkretették Mackensen visszavonuló seregének autókolo-i. A közmunika alatt nyög a nép, de ut lesz jobb, szsabb, hol milyen a talaj, az anyag.

Tagadhatatlan, hogy Tempelean Dezső alispánl semmit sem lehet olyan biztosan állítani, mint t, hogy ért az utépítéshez. A multban is ő volt közgazdász utépítő specialistája. És szereti is ezt mehez, körülményes, fáradságos munkakört, amelyl most az országban vette a nyakába. De hogy jankai ut nem fog diszére válni a vármegyének y ahogy ő gondolja, az bizonyos. Hogy az alispánnak mennyi része van ebben az utcsodában nem dom, nem is kutatom. Annyit tudok azonban, hogy ilyen utat nem tud az országnak még egyetlen vármegyéje se felmutatni.

Mert hol van a világon olyan köves ut, amelybe egy autó úgy berekedjen mint itt, hogy hetegig kell t a sárban állania. Egy berekedt vásáros szekeret at bivaly húzott ki, de ezeröt száz lejt kért a bivaos gazda a munkáért. A közeli falvak gazdái, ha székelyhidra mennek, ott hagyják a kocsi, csak a vakat küldik haza, hogy ne menjenek tönkre.

Az utat közalpra építették, de a háboru alatt alaposodott. Két év előtt proponálta a hivatalos atalom, hogy építsék ki állami uttá, majd az állam tveszi s gondozza tovább. A törvény értelmében lakult járási utbizottságban dr Kótzó Jenő ügyvéd, ágai földbirtokos azt mondta azonban, hogy sokal szegényebbek az ott levő községek, semhogy k építsenek az államnak utat. Építse ki az állam aját költségén. Az ut akkor még természetesen árható karban volt. A bizottság ez év februárját, ny is ülésezett az ut végét, amikor elhatározták, hogy a megye adjon homokot, fővenyt, kavicsot, k adnak munkaerőt.

Május 15-én aztán kirendelték a közmunkát és azon kezdtek, hogy az utat 10–12 méterrel 7 méerre keskenyítették s a két oldalról levágott földet a köves uttest tetejére hányták. Ezzel aztán el is ntették az ut sorsát egyelőre a beláthatatlanságig. Mert a rengeteg föld másfél és két méter magason ödi ma az uttestet olyan formában, mint a teknő. A keskeny uton amúgy se nagyon volna kitérője a szekereknek, most pedig a teknő tetején egyenesen fatális két szekér találkozása. Az egyik szekér lovai föltétlen le kell hogy csurukkoljanak a teknő oldalán az árokba. Isteni mulatság a gyalogos ember számára egy ilyen találkozást végignézni s a dühbe gurult parasztnak és uraknak az építésről leadott véleményét végig hallgatni. Egy paptamási ember szekeresről lefordult. Mindez persze jóidőben. Más a kép ha az eső felázta a másfelmételes felhánt földet. Akkor nincs tovább, két szekér kitérőse csaknem lehetetlen.

A nagyváradi szénapiac 40 százaléka ezen az uton szokott bejönni, de innen hozták a krumpli nagy részét is. Erről most szó sem lehet. Egysszóval nagy gazdasági hátránya van az elrontott utnak, mert a környék terménye otthon marad.

Remélik, hogy az egész utvonaltól másfél millió lejért rendbe lehetett volna hozni, de bizonyos szempontokból nem találták fontosnak ezt a nagy befektetést. Most aztán — alól a kő, felül a föld, ami elnyel minden, esetleg ráhordandó követ és homokot, szekeret, lovat.

Jön:

Jön:

Az ATLANTIC és APOLLÓ mozgókban

Szerelem a nő hatalma

Fern Andrával.

— Dehát akkor hogyan lehet ezen az uton most már segíteni — kérde.

— Lehányi a közmunkával feldobott földet a kőtalajról és más módon, újra kell kövel kiépíteni. Aki elrontotta hozzá helyre. Addig ez az ut a golgotha.

En nem értek az utépítéshez. Mondom is az uraknak, hogy megírom, elvégre bennem is van

epe. Az alispán majd csak kitalálja a nyitját a lezárt országútnak, illetve az ut rendbehozatalának a szakértője.

Már a vonat lépcsőjén van a lábam, indulunk is, de egy kurta nadragós ur még szalad egy darabig a vonatom mellett.

— Irja meg ami utunkat, az Isten is megáldja.
P. Gy.

Milliók sikasztás a máramarosszigeti pénzügyigazgatóságnál

Röviden megemlékezett már a „Nagyváradi” arról a nagyszabású sikasztásról, amely napokon keresztül óriási izgalomban tartotta Máramarossziget közönségét. Constantin Mihalleanu pénzügyi inspektor rendes havi hivatalvizsgálatot tartott a máramarosszigeti pénzügyigazgatóságnál. A könyveket átnézte, összegyeztette és rendben találta. A pénztárnál minden kiadási tételnek meg volt az úgynevezett „belegia” hivatalos igazolása, hogy a pénz hová fordítatott.

Egy véletlen körülmény a hivatalvizsgálat közepette szenzációs fordulatot adott. Klein Jenő máramarosszigeti exportkereskedő három évvel ezelőtt megbüntették a vámnál 14.000 lei vámbírsággal. A törvényszék is megtartotta ebben a vámbírságolási ügyben a felelősségi tárgyalását és ennek során a törvényszék felmentette Kleint a csempészés vádjá alól, sőt kötelezte az államot, hogy a már befizetett 14.000 lei fizessék vissza Klein Jenőnek. Az ügy már a semmitősséket is megjártá, Kleinnak pedig mindig azt mondták, hogy nem fizethetik ki a pénzt, mert Bukarestből nem jött még meg az a próbálás. Klein nem volt lusta és fáradhatatlanul beadványt beadvány után küldött a pénzügyminiszterhez, amely az ügy bevizsgálására Mihalleanu pénzügyi inspektort delegálta.

Az adóhivatalnál levő bevételi regiszterekből a pénzügyi inspektor kétszeren kívüllen megállapította, hogy Klein Jenőnek kiírták a 14.000 lei.

Azonnal felhívták Klein Jenőt, aki a legkategorikusabban kijelentette, hogy ő nem vette fel a kérdéses és az adóhivatalnál már harmadik éve heverő pénzt. Ekkor megmutatták Kleinnak a nyugtát, amelyen Klein Jenő aláírása szerepel. Klein ekkor kijelentette, hogy az aláírás hamis.

Felelősségre vonta a pénzügyi inspektor az adóhivatal főpénztárosát, aki eleinte hebegett, habozott, de később beismerte, hogy ha emlékezete nem csal, akkor Klein kérte meg őt, hogy vegye fel a pénzt.

Izgalmas jelenet játszódott le ekkor a pénzügyigazgató irodájában. Klein Magából kikelve rá akart rohanni Gibán Miklós adóügyi főpénztárosra. A magából kikelt kereskedő erőszakkal kellett visszatartani, hogy tetteleg ne inzultálja a sikasztó főpénztárost, aki később töredelmesen bevallotta, hogy a kereskedő nevére ő hamisította a nyugtára, de hajlandó a pénzt visszavizetni. Gibán a pénzt még aznap visszafizette és a pénzügyigazgatóság a bünyűi eljárás megindítását kérte az ügyészségtől Gibán ellen okirathamisítás és sikasztás címén.

Ez az eset arra inspirálta a pénzügyi inspektort, hogy most már behatóbban és tüzetesebben nézze át az adóhivatal kiutalási könyveit. Már az első oldalakon, a május 16-iki kiutalásokról meglepő eredményre bukkant. A pénzügyminiszter egy napon kétszer küldött 800.000 lei a máramarosszigeti állampénztár részére és Gibán ezt a tételt csak egyszer vetelezte be. Gibán eleinte tagadni próbált, merőben „tévedésnek” minősítette ezt és hivatkozott Stefoni Auréla, a

főpénztárhoz beosztott hivatalnokra, akivel együtt vezették a könyveket.

Alapos vizsgálat után kiderült, hogy mind a két tisztviselő bűnös manipulációja következtében 800.000 lei elcsikasztottak.

Mikor a két főtisztviselő bűne kétségkívülé vált, mind a ketten ígéreteket tettek, hogy az elcsikasztott összeget lefedezik. Lazaru h. pénzügyigazgató ment el Gibánnal és Stefonival egy rendőrségi kíséretben és úgy Gibán, mint Stefoni aranypénzzel és bankjegyekkel mintegy 517.000 lei visszafizettek. Hívalkoztak arra, hogy kosztba adták a pénzt és eszik ágában sem volt azt elcsikasztani. Találtak még Stefoninál egy 150.000 leies váltót, amelyen aláíróként Stern Ellás, dúsgazdag szigeti kereskedő szerepelt. A pénzügyi inspektor és Theodoriu, továbbá Lazaru pénzügyigazgatók már másodnapja tartanak pénztári vizsgálatot. A két bűnös főtisztviselőt Grád Demeter vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte. A sikasztás Máramarossziget város közönségét óriási izgalomban tartja, mert mind a két főtisztviselő meglehetősen jól szituált körülmények között élt. Stefoni gazdagon nősült, a harmincéves nőlen Gibán pedig jómódú család gyermeke. A bátyja Gibán csokoládégyáros Oravicán.

A nagyváradi mintavásár meglepetései

Az Estilap adott elsőnek hírt a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok szeptemberi mintavásárjáról, amelynek rendezőbizottsága minden eddigi felülmúló grandiózus terveket készített abból a célból, hogy ennek a második váradi „Messé”-nek sikerét biztosítsa. Különösen erősen számíthatnak a kiállító kereskedők és iparosok a vidékről, sőt az egész országból idetudó közönségre, mert a vásár vezetője 75 százalékos vasuti kedvezményt fog biztosítani a látogatóknak. Az idén a vásári helyiségek beosztása más lesz, mint tavaly volt. Mindenekelőtt szélesebb utak lesznek a ferőhelyek közt, úgy hogy az árukat kényelmesen meg lehet majd tekinteni. De legvonzóbb talán mégis az fogja tenni a vásárt, hogy a belépőjegyek egyuttal sorjességek is lesznek és így minden látogató részt vesz a kiállításon levő számos komoly értékű tárgysorsolásában.

GÉPKONSTRUKCIÓK

és javítások, Strada Alexandri 48.
Törött gépresek garantált hegesztése

MEGSZABADUL

a ruházatkodás minden gondjától, ha

20 heti, vagy 3 havi részletfizetésre vásárolja be minden textilszükségletét

HELLAS

áruforgalmi R. I.-nál

Oradea-Marc, Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 14
Telefon 96

Óriási választék női- és férfi szövetekben, vásznak, zefirek, damasztok és mindenféle mosóárakban, kelengyetéleken, szőnyegekben stb.

A biharmegyei néppárt a kormány megbuktatásáért követeli

A biharmegyei néppárt több ügyben elárulta, hogy nem helyeslik a párt központjának liberális színezetű politikáját. A „Tribuna”, a párt nagyváradi közlönye, minden számban élesen ellenzéki cikkeket ír és Brattantut és a kormány tagjait olykor kíméletlenül megkritizálja. Ez a felfogás nyilatkozott meg a párt végrehajtó bizottságának a napokban tartott ülésén, ahol a párt ugyan rendíthetetlen bizalmat nyújtott a Averescu tábornok iránt, de szükségesnek tartotta kiemelni, hogy a kormány megbuktatása legyen első sorban a párt feladata. Ugy látszik, az averescanusok itt a perifériákon már nem nagyon bíznak abban a hitettségben, hogy Bratianu saját jókedvéből át fogja adni az uralmat a néppártnak. Ezt a bizalmatlankodást meg is értjük, mert mi nem hittük egy percig sem, hogy a kormány jószándékából el fogja a helyét hagyni, amíg arra kényszeríteni nem fogják.

A gyűlésről a Tribuna a következő tudósítást közli: A néppárt biharmegyei végrehajtó bizottsága a Tribuna szerkesztőségében gyűlést tartott a következő jelenlétben: Horváth Endre esperes, elnök, Papp János esperes, Jacob János volt prefektus, alelnök, dr Jacob János, Jacob Lázár, dr Turla Miklós, dr Ciacian Virgil, dr Rocsin Miklós, Firu Miklós, Marcus Sándor, Blaga Endre, Filip Romulusz, Naghiu Trajan, Onciu György, Petrovici György, Groza Florian, Bogdan Péter, Olteanu Péter, Faur Mihály és mások.

Horváth Endre nyitotta meg az ülést. Elmentálta Vasca Miklós és Bugariu Pantelimon párttagokat. Majd megcélolta a párt ellenfelei részéről terjesztett híreket a párt központjának és

a párt, valamint a liberálisok közötti összeköttetésről.

Jacob József alelnök ismertette a párt központjának utasításait a mezőgazdasági kamarai választás és a közlekedési tavaszi választások előkészületeire. A végrehajtó bizottság megszerkesztette a biharmegyei mezőgazdasági kamarai választásokra a jelöltek listáját és megállapította a népgyűlések terminusát, amiket a képviselőválasztásokig megszakis nélkül fognak megtartani.

A politikai helyzet megbeszélése után a következő határozatot hozták:

A biharmegyei néppárt végrehajtó bizottsága mai napon tartott ülésén a politikai helyzet és a szervezkedés kérdéseinek megvitatása után a következő határozati javaslatot hozta:

A bizottság rendíthetetlen bizalmat fejezi ki Averescu tábornok iránt és kéri őt, hogy az élet folytonos megdrágulására és a pénzügyi és gazdasági válság állandósulására való tekintettel — amelyhez még az erkölcsi válság is járul — és tekintettel arra, hogy mindez I. C. Bratianu kormányzása alatt hatványozottan emelkedik és komolyan veszélyezteti állami életünk konszolidálódását, kezdje meg a legelszántabb harcot a mostani kormány megbuktatására.

Ez a határozati javaslat annál érdekesebb, mert a „Cuvantul” mai cikke szerint az averescanusok kooperálni szeretnének a liberálisokkal a közlekedési kamarai és közegyei választásokra. Most már jó volna tudni, melyik az észinte állásfoglalás: a kormány megbuktatására való felhívás, vagy a csendes együttműködés óhajítása.

◆ SZÍNHÁZ ◆

Hegedüs Gyula
a színinövendékek főpróbáján

Nagyváradról való távozás előtt Hegedüs Gyula hétfőn délelőtti végigszegte a Hetényi-féle színiiskola vizsgaelőadásának főpróbáját. Hegedüs a próba kezdetétől mindvégig a legnagyobb figyelemmel kísérte az előadást s észrevételeit a növendékek teljesítményeire felőléppu mint elismerését, kifejezte Hetényi főrendező előtt.

— A néhány nap alatt, amit eddig Erdélyben töltöttem — mondta Hegedüs — a legteljesebb csodálattal ismertem meg az itteni magyar színház munkásságát. A nagyváradi színiiskola miután a határon túli színeszek beengedését megnehezítették, valóságos kulturális szűrteljesít. Ettől eltekintve is: a próban a növendékek olyan tehetségről s a színiiskola tanárai olyan szisztematikus munkáról adtak tanubizonyítást, amilyen eredményhez hasonlókat a budapesti színiiskolák sem tudnak bemutatni.

Különösen tetszetek Hegedüsnek Lendvai Böske, Láng Eszti, Simonfi Margit, Rédei Tibor, Szabó Ica produkciói.

Betegh Báby levele

B. lapjokban jelentéktelen szürke napihir jelent meg, amely személyemmel kapcsolatban 1. hó 8-iki délutáni színházi előadás botrányáról számol be. Ez a hír nélkülözni akarja a kommentárokat, de úgy érzem, hogy számomra kellemetlenebb ez a rejtett, mint a nyílt támadás. A tényállás leírása egyáltalában nem pontos, a dolog beállítása olyan, mintha a nagyváradi közönség záptojással akart volna bucsuzni tőlem. Jóllehet a hír az én érhető felháborodásomat is kiemeli, fájdalmas vonás, hogy egyéb megjegyzése erre nincs és ez a mindenáron kimárgorolt tárgyiilagosság ugyszólván súlyosabb, mintha a megvetett műfajjal engem is lesújtó nyílt kritika ér.

Nem az én feladatom, hogy az operettet megvédjem. A közönség dönti el, hogy a színházról mit kíván. Feladatom, kötelességem és tehetségem keretén belül igyekeztem a legjobbat nyújtani és ahogy bírtam, hűségese cselekedtem Tháliának. A magamtól művészi pálya tövises, én nem panaszkodom a megbántások ellen. Hogy honnan eredtek, nem törődöm vele! A közönségnek annyit adtam, amennyi tőlem tellett. Azt az u. n. kinos botrányt más lapok másképp írták meg és néha úgy éreztem, hogy a nagyváradi közönség hálás volt a munkáért. Engedtetsek tehát meg nekem, hogy ugyanazon a helyen, ahol, úgy gondolom, súlyos támadás

és megbántás ért, a nagyváradi közönségtől panasza nélkül bucsuzhassam el. Nem az az érzésem, hogy az incidens a közönség közvéleményének a szüleménye, sőt azt hiszem, hogy több megértésre találtam, mint amennyit egyesek feltételeznek. Sem Nagyváradon, sem másutt én nem menthetem meg az irodalmat. Egyszerűen legjobb tudásom szerint helyt állok úgy és ott, ahogyan és ahová a pályám állított. Nem különösebb elismerést és dicséretet, de legalább belátást követelhetek, mert a lelkisimlyést nem érdemlem meg. Kinek-minek panasz van a nagyváradi színház ellen, intézzék el egymás között az idevaló kritikákat, a szinagazgató és a publikum. Az operettek jogosulatlan sikerének talán még sem az én átkozott szépségem az oka. Erdélyi székegy leány vagyok, rovom művészi pályámat, ahogy az élet dotál mindannyiunkat színészeket, játszom azt, amit tudok és követelnek tőlem, de én magyar kritikusoktól ma mégis védelmet vártam! Innen most megyek tovább, várhat rám rosszabb is. Elégteletül engedtetsek meg nekem t. szerkesztőség legalább annyi, hogy e helyen mégis szeretettel és köszönettel bucsuzzam el Nagyvárad közönségétől, amelyiknek emlékét én mégis hálával és szeretettel fogom megőrizni, mert ami fajt, nem a nagyváradi közönség okozta nekem.

Kiváló tisztelettel:
Betegh Báby.

— Hegedüs Gyula utolsó fellépései. Vasárnap délután és este lépett utolsó ízben a nagyváradi publikum elé Hegedüs Gyula. Ha lehet disztigálni és speciális értéket vonni egyes fellépései között, akkor talán hatalmas, lenyűgöző alakító képessége, — eltekintve az Ördögtől, — leginkább a Király címszerepében bontakozott ki. Lényegében a Flers és Caillavet bohózat nem egyéb, mint egy karrikatura, amely az inkognitóban tartózkodó párisi fejedelmi látogatásokat perszifálja. Az a karikázó képesség, amellyel Hegedüs Gyula Vilmos császár maszkjában egyetlen mozdulattal egy egész helyzetet klisirozott meg művészi tökéletességgel, magával ragadta a hallatlanul mulató publikumot. Szombat és vasárnap este az Antónia volt műsoron. Hegedüs Gyula Kovácsy méltóságost játszotta el, azt a szerepét, amelyet kétszázszor adott Budapesten. Csengő szép hangja a mulató jelenetnél, a szép magyar nóták megtették a maguk hatását. Budapesti vendég, Haraszti Gusztáv játszotta Barker kapitány szerepét is. A fiatal vendégművész imponáló megjelenésű, fess Barker kapitány volt, aki sikerült alakításával szintén viharos tapsokat aratott. Az Antónia Jósika Micinek határozottan egyik legjobb szerepe, Pogány Janka, Madas, Bihari Nándor és Betegh Báby voltak még tökéletesek az együttesben.

— A karszemélyzet jutalomjátéka. Kedde a János vitéz, Kacsóh Pongrác örökéletű gyar operettje kerül színpadra, mint a karszemélyzet jutalomjátéka. A ma esti előadás keretében bucsut a nagyváradi közönségtől Bő Margit, aki két éven át volt színházunk kitűnő primadonnája. A János vitéz előadását minden bizonnyal zsufolt ház fogja végig nézni, minden évben ennek az előadásnak a jövőből segítették át magukat a — ünnidő nevében — a kórus derek tagjai.

— A Hetényi színiiskola vizsgaelőadása. Hetényi Elemér nyilvános jogú színiiskolájára 24 női és férfi növendéke vizsgázik szerda este a színházban, gazdagon összeállított drámai operettjelenetekből összeállított pompás műkeretében. A vizsgán jelen lesz a romániai színiiskolák delegációja és jelen lesznek az összes erdélyi szinagazgatók is. A vizsgaelőadás iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg úgy, hogy a jegyek legnagyobb részét elővételben válták meg.

Vas és rézbutor

sodrony ágybetétet gyárt:

MADAS

Strada Tudor Vladimirescu

(Magyar)-u. 18. Sodrony feszítést, javítást stb. vállal

Női pongyolák már 175 lejtő

Nőikabátok . . . 1000 lejtő

Női szövet ruhák . 450 lejtő

legszébb Model áruház Vlahuta (Székesfehérvár)

kivitelben János-u. 6. s

Reisinger Arnold mechanikai üzemi

Str. Alexandrii 4

Olcsó árak!!

Gummi kabát prima gumizással . . . L. 8

Gummi kabát elsőrangú duble anyagból L. 10

Haas Lipót

Linóleum gyári raktárában

Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 5.

LERAKATOK:

Cluj, Str. Universității 1. Timisoara, Bul. Reg. Ferd. 7

Bródy: Rembrandt fejek 150 lejtő

1899 óta
fennálló
üzletemet
Ferdinand
király-ut
3. sz. alá
helyeztem
át

KALMAN SÁNDOR
EKLÉTERE 12
FERDINAND KIRÁLY UT 3.

Lilian megindul

...hívta, csak később lett belőle Lilian. Mint egy fehér círmes, a Lili, a kör... még nem mutatta meg, annál ke... hogy az oroszlan. Csak később... a hamvas hófehér nyakra a híres... rubintok, de ennek már története...
...szinigazgató, aki négy megye fia... smerte és úgy szótt szerelmi hálót a... úgok apró városai között mint egy... pók, felkacagott:
Lilian története érdekesebb volt

...rak összebb huzták székeiket, valaki... talabb volt a társaságban lábujjhegyen... az asztalt és töltött. A «Diófa»-ban... a spriccert szerették az urak, a... ebbren tartja a lelkivilágot, míg a sör... az embert.

...ly volt, kezdte a szinigazgató, de... érdekes, hogy volt nekem egy fiatal... három polgárit járt és imádtá a mű... t. Mint minden színházi kifutó, aki... hozzá tartozik a színházi élet hul... hehez, mint a tengerhez a tengeri mo... kapaszkodik legszélül, félig kitéve a... ő harsogja legelőször az arrafelé... itt kezdődik a szilárd földtől el... tokzatos idegen világ. A tengeri mo... kifutóm. Nos hát stimulál: a kifutóm... ti jelenség volt éppen. Nem virág és... tudtam, hogy kifelé alacsonyabb... rétegek előtt szívesen, mint titkár... Különben elég rendes fiú volt, magas... gy évvel mindig lekéste a divatot... apta különböző szolgálatok fejében a... kisse megviselt, de annál feltünőbb... gy-egy szezon után, örököron. A titkár... szereplése ellen semmi kifogásom se... gi tere nem ragadtatta el magát... ? Istenem éppen rajta kezdjem a... mentes erkölcsiséget ojtogatni. A ma... mer mindig szerette a titulusokat. Ki... ki az elől, ha doktor urnak, vagy... urnak szólították?

...gy napon egy idegen hölggyel jelent... kár ur, akit leültetett az előszobában... aga bejött hozzám. Előadta, hogy a... aládja egyik tagja, unokahuga vagy... én, aki olhalatlan szomjat érez a... iránt. Így mondta: olthalatlan... t s meg volt győződve, most előkelő... anusit és a leghevesebb kifejezést... eltaította. Viszont? Igen, a viszontnál... zavarba jött, egy kicsit dadogott, ... izé... igen, mint hát mondhatni... benfentes... ismeri a viszonyokat, sőt... a színházi, hanem a privát viszonyo... az illető hölgy... na igen, a hölgy... ért ő a felelős. Először ki akartam... zán úgy döntöttem, hogy először be... nőt. Behívam. Ő volt, Lili, fekete bár... likával a nyakán, üde és fiatal, ami... naivák ma az életben festik magukat... ójában ma nem léteznek. Döntésem... másodszor sem a kirúgás következett... arra kértem őt, a fiatalembert, hogy... t a könyvtárszobába és keresné meg... «kiosztását. Talán éppen e hölgy szá... gyeztet meg udvariasan és melleke... titkár rohant és én egyedül maradtam... aleánnyal.

...a titkár ur már biztatott vele, hogy... ur egy rémisztően kedves ember.

...a titkár ur? — mondtam egy kicsit

...a, a titkár ur? És ártatlan volt a te-

...zóval nem? Szóval maguk közt?...

...De nem — felelte az angyal, nem, nem

...ártatlanabb volt mint egy mondattal az-

...Ja persze, hogy nem, nem is arra gon-

...Hanem, hogy unokativére a titkár ur-

...ndtam.

...Az sem. Kedves pajtásom csupán, teccik

...st már természetesen tudtam, mindent

...gy Annyi szendeség volt ebben a közlés-

...gy tudtam, színházam jövő évi szen-

...aki sem lehet más, mint Lili és Szereda

...svár ifjúsága úgy fogja harsogni a ne-

...st az istenét. Mit mondjak? En igaz-

...a rendező rendezte és a »titkár« ur

titkolta ettől kezdve következetesen, hogy unokativére is volt valaha. Amely pozíció számára végleg elveszett.

Fejldésképes nő volt. Egy év múlva már Vásárhelyen láttam viszont, akkor még csak Lilynek írta a nevét. Budapestén csak feltűnt mint egy szívárvány, a ragyogása valódi volt és csillagok sáppadtak el a szabad mezők illatát ontó színeitől. A titkár a vakációra járó pár hatos gázsijával utána lógott. Tőle tudom, hogy alig talált rá, akkor már csak Liliannak hívták és őt titokban fogadta. Roppant szomorúan tért vissza a titkár. Azóta minden parasztházba benéz s a kuckókban új szölke tehetségeket keres. Szenvedélyes felfedező.

Vádak a temesvári prefektus és polgármester ellen

A „Nagyvárad“ már megemlékezett róla, hogy feljelentés folytán vizsgálat indult meg Coste temesvári prefektus és Georgevici főpolgármester ellen. A vizsgálat a főpolgármester felkérésére Ungurean Manó, Nemes József és dr Mercea Viktor folytaták le. A vizsgálat, — amely 32 gépirásos oldalra terjedő jegyzőkönyvet tett ki — többek között a következőket állapította meg:

Georgevici Lucian dr főpolgármester neje érdekelve van a Timisiana pénzüzetet Temesvárotról levő fátelépénél és pedig olyképpen, hogy a telepről eladott fa tisztá jövedelmének fele őt illeti meg.

Temesvár városa, mióta Georgevici a főpolgármester, soha a Timisiana fátelépéről fát nem vásárolt.

hanem rendes árlejtés útján, amelyet a miniszter jóváhagyott. A fátvásárlás egy konzorciumtól történt. Az ár a városra nézve mindig előnyös volt és a vállalatok a fát rendesen szállították.

Tény, hogy a város az 1922-ben vásárolt burgonyán vesztett 682.000 leit. A közéletmezési hivatal száz vagon burgonyát vásárolt, hogy a hirtelen felszökött piaci árakat ellensúlyozza és az uzsorát letörje. A száz vagont vermekbe és raktárakba helyezte el, szakszerű kezelés mellett.

Az esős időjárás folytán a burgonya egy része elromlott, de a kár megtérült

olyanformán, hogy a piacon két leire szállt le a burgonya ára a közönség érdekében.

Az a vád, hogy az idegen malomunkások megadóztatása körül visszaélések történtek volna, a bizottság véleménye szerint alaptalan, mert a város a törvények alapján járt el és semmiféle idegen munkásnak adót nem engedtek el.

Hogy a város Coste Gyula dr prefektusnak neveltségesen olcsó áron adott el telket, a bizottság vizsgálata értelmében ugyancsak megdőlt. Megállapították, hogy

Coste prefektus neje vett egy telket árlejtésen és rendes áron, amelyet ki is fizetett.

Legális volt az a vétel is, amikor Coste Gyula dr egy telket vásárolt istálló céljaira. A városi földke bérleténél a bizottság leszögezte, hogy amióta Georgevici a főpolgármester, a város a lehetőséghez képest az összes felmondható bérleteket felmondta és a földke kezelését saját üzembe vette.

Hogy a város 200 vagon búzát vett, azt ismét eladta, több milliót nyert és a hasznát az ügylet szereplői között szétosztotta, erre vonatkozólag megállapítást nyert, hogy a város tényleg vett 200 vagon búzát közéletmezési célokra. A búzát saját kezelésben a város nem tudta felöröltetni és a lisztet értékesíteni, mert a közéletmezési hivatal közben fel lett osztatva, úgy, hogy az egyedüli rentabilis megoldásnak mutatkozott, a búzát a malmoknak eladni. Abban a reményben adta

— Neked persze, hahaha, — szólott közbe a házsnak indult aljegyző, miközben a spricertől nedves kondorodó bajszát megtörölte, — neked vén kópé. Hiába csak a színházzal érdekes foglalkozni. Beválasztatom magam leg-
alább a szinügyi bizottságba.

A társaság hahotázott.

Lilian további történetét tudjátok, — fejezte be elbeszélését a direktor, — hiszen a Koroszolov diadémmal való eset az egész világ-sajtót bejárta. Kétszázezer dollárt adott érte az emigráns oroszhercegnek az amerikai milliomos, akit Sugár Lili, pardon Lilian hajlandó volt a nizzai karneválon kegyeivel kitüntetni.

BARDOS LÁSZLÓ.

el a város a búzát, hogy ötven vagon nullás-lisztet ekszportálhat, de a miniszterium időközben a fehérlistet 7.50 leiert ab Bukarest rekvirálta.

A városi színház építése körül visszaélések nem történtek. Az eredetileg 15 millióban megállapított költségekben nem szerepeltek a csillárok, márványdiszítések, tapéták, függönyök, lámpák, egyéb diszítések. Utóbb 26 milliót tesznek ki az összes költségek és ebből 13,300.000 lei már ki van fizetve. Az építés elhúzódnása nem jelent veszteséget, mert a több ízben mekismételt árlejtéseken mindenkor kedvezőbb ajánlatokat sikerült elérni. Így a színház világításának első ajánlata 2 millió volt, az elfogadott ajánlat pedig 730.000 leit tesz ki.

Hogy a főpolgármester a város tégláiból építtette a házát, a bizottság megállapította, miszerint a város — kedvezni akarván tisztviselőinek — a városi teleglagyár eladási árából huszonöt százalékos kedvezményt adott számos tisztviselőnek és az utolsók között a főpolgármesternek is, aki a téglákat kifizette és a fuvert is megtérítette. A főpolgármester háza 1,188.000 leibe kerül és ezzel az összeggel a főpolgármester és neje folyószámlák alapján tartozik. Georgevici Lucian dr egyébként kimutatta, hogy a háború előtt is vagyonos ember volt, földdel, szőlővel és házzal rendelkezett. Vagyonát a háború után átfőrmálta. Amikor, mint közhivatalnok, telket vásárolt, felépíttette a házát és ekkor 800.000 leinyi kölcsönt vett fel.

A háromtagú bizottság legalaposabb vizsgálatának eredménye az, hogy a felfo-
zott vádak alaptalanok.

VELMA SUCHARD
CSOKOLADEKÜLÖNLEGESSÉG.

Schöberl-ágyak
kész és megrendelésre kaphatók 3500 Leiert
ART KARPITOSNÁL
Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-palota
Minden szakmába vágó munkák legelőkelőbb árban és felelősség mellett készülnek.

Háló, ebédlő és nappali
BUTOROK
megérkeztek
Wallerstein Ferenc utódai
DANIBERG ÉS WALDNER
butoráruházban
ORADEA-MARE
Strada Nicolae Iorga
Zoldár-utca 21

Megveszett egy költő...

A bécsi lapok cikkeket közölnek egy különös halálesetről, ahogy meghalt Bécsben egy tizenhét éves úrlány. A kislány barátnőivel a strandon hancurozott, amikor egy költő dühösen beleharapott combjába, állítólag azért, mert nem engedte, hogy legujabb versét felolvassa. A fiatal lány pár nap múlva vesztettség tüneteit között kisenvedett.

Eddig a bécsi lapok tudósítását. Vesztett költő? Erdemes rajta gondolkodni, mert erre mifelénk is szaladgál egy pár lobogó hajó ifjú óriás, akik minden percben összeomlasztani készek azt a rothadt, romlott földet. Ők minden mellett savanyu mosolygással térnek napirendre. Egyetlen költőjük Kasák Lajos, akire esküsznek, de olyan zavaros mondatfűzéssel, hogy megborad, aki figyeli őket.

A fiatal óriásoknál még veszedelmesebbek a költők, akik asszonyiságuk minden ravaszkodását igénybeveszik, amíg egy versük eljut odáig, hogy nyomdafestéket lát. Haragnak erre is a költők, költők riválsuk lábszárába, de eddig még nem fordul elő, hogy a féltékenység szülte fogcsikorgatásnak áldozata is lett volna. Ugy látszik az aktivitásban nem értek el odáig, a mi lekicsinyelt, kigunyolt aktivista költőink, hogy halálos harapást tudjanak valakin ejteni.

Egyik legutóbbi magyar nyelvű, új művészeti irányít hirdető irodalmi lapban olvastam, az alábbi verset. Elolvastam egyszer, kétszer, de nem boldogultam vele. Pedig én is fiatal vagyok, aki megértem társaim szövegét, akik új atmoszférát teremtenek az irodalomban. A vers írója Jean Cocteau, a francia aktivista, futurista, kubista irányzat egyik legkiemelkedőbb egyénisége, akiről ma már a világ minden valamire való szépirodalmi lapjában jelent meg dicsőítő, vagy ledorongoló cikk. Ez a kiemelkedő egyéniség tiatalember, még nagy jövő áll előtte. „Szerelmem” cím alatt a következő verse jelent meg magyar nyelven is, amelyet a legszebb alkotásának tartanak:

A nagy orrán egy ökör, fején egy szék van,

A teraplom megmozdult, téhen volt.

A téhen egy árnyékkal teleszórt hegy és a hegy-
[ség megremeg, hogy elkergesse
a hátát csipkedő nyájának. Egy öszvér jorgatja
[a hegyeket...

A szemé tintatartó s a legyek isszák a tintát.
Ami balról láttam, az most jobbra van
és találkozom a tengerészrel, aki veszedelmesen
[híniázott hushagyókedden...

Íde cobia te a tinta...

Kék ruhás angyalok??

Isten körül usznak gyalog

Szerelmed szaga a kezemen maradt

Vadszegítő szagánál illosabb...

Eddig szól a vers, amelyet eredeti formájában, szórót-szóra adtunk. Iessék elcsodálkoznai rajta, mert raj nagyon éreames. Új világnézetbe teccik beleszöppenni, amely jó, szép csak gyomor kell hozzá. De azért meglehet szokni.

Az igazságnak tartozunk annak a megállapításával, hogy nem a fenti vers írója harapta meg a bécsi kislányt. De őt nem engedik viszont közel vedtelen emberekhez. csak így laphasábokról. Így nem nagyon veszélyes... (b. gy.)

Rokonok harca az örökségért

Budapest, augusztus 10. Különös esetben kellett a budapesti rendőrségnek eljárni. Tegnap kora, négy óra tájban meghalt Budapest egyik legrégebbi kézműves kereskedője, Nágler Arnold, a Nágler Adolf cég tulajdonosa. Ez a cég hosszú évtizedek óta áll fenn és már a békeidőben közel 100 alkalmazottal dolgozott. Az utolsó időben a cég redukálta az üzemet, azonban még most is a legtekintélyebbek közé tartozott. Nágler Arnold elvált ember volt, aki három nővérével a tulajdonát képező Nagykörönc-utca 10. számú házában lakott. Halála után holttestét kiszállították a rákoskeresztúri temető halottasházába, a lakásban pedig csak a Nágler-nővérek maradtak, akik

ma este a rendőrség védelmét kérték, mert bátyjukkal közösen bírt lakásukban megjelent az elhaltak elvált feleségénél nevelkedett leánya, anyjának második férjével. A lakásban ékszerük után kezdett kutatni és minden értékről leltárt készített.

Nágler Arnold már 20 év előtt elvált feleségétől, aki azóta újból férhez ment. Az asszony magával vitte Nágler Arnoldtól született leányát, aki időközben szintén férjhez ment, sőt már el is vált. A leány ma délután mostohaatyjával megjelent a lakásban, hogy a maga részét lefoglalja és biztosítsa apja vagyonát. Az öreg Náglernek tudniuk kellett, hogy az ékszerük voltak, amelyeket az egyik szoba padlójába vajt titkos helyen tartott. A padlót ezen a helyen kifűrésztették, alatta kazettát helyeztek el, amely évtizedek óta ott állott, mai értékben számítva milliárdokat érő ékszer. A kazetta felett egy fedőlap volt, amely avatatlannak elől eltakarta a kincseket. A leány mostohaatyjával ezeknek az ékszereknek a keresésére indult. Nágler nővérei megjelenésükkor felszólították őket, hogy távozzanak a lakásból, ne kutasanak ott és ne készítsenek semmiféle leltárt, mert az a hatóság dolga.

A leány azonban a felhívásnak nem engedett és tovább folytatta a kutatást.

A három nővér erre megjelent a főkapitányság központi ügyeletén és jelentést tett az esetről. A rendőrség nem tudta eldönteni, vajon jogos-e a leány eljárása és arra való tekintettel, hogy az elhaltak csak ezután lesz a temetése, úgy rendelkezett, hogy a lakást lezárják, hatóságai pecséttel látják el addig, amíg Nágler Arnoldnak a végrendelete előkerül és abból megállapítható lesz, hogy kit illet meg a hagyaték. A feljelentés iratai a rendőrség áttette az V. kerületi eljárásához, mint hagyatéki hatósághoz, hogy az intézkedjék a végrendelet felbontása és a vagyonnak a jogos kezekbe juttatása iránt.

NAP és ESŐERNYŐK

legujabb kivitelben, a legolcsóbban

BLUM VILMOS

kizárólagos ernyő áruházában szerelhetők be a **Körösparton**. Javítások és áthúzások legolcsóbban készülnek

SPORT

A nagyváradai Sportszövetség vináros közgyűlése

A nagyváradai Sportszövetség tegnap tartotta meg dr. Zigre Miklós elnöklésével a városi közgyűlést, amely a várakozásnak megfelelően viharos volt. A tárgysorozat első pontja Pelle János dr.-nak ismeretes ügye szerepelt a határozati javaslatot fogadták el:

A nagyváradai kerület folyó hó 9-én megtartott rendkívüli közgyűlésén a Comitetu az azon indoklatlan határozatában, hogy Pelle dr. urnak, a Comitetul Regional legutóbbi ülésén történt megválasztását jóvá nem hagyó egyesületi autonómia megsértését látja, tiltakozását fejezte ki. A közgyűlés dr. Pelle ur feltételek nélkül értéktelen sportmúltját, sportdészt személyét ismervé, tovább is a leghelyesebb bizalommal viseltetik dr. Pelle János iránt.

Ezután dr. Pelle János helyébe Balogh János választották meg.

Majd a játékosok biztosítási ügyének tárgyalására egy három tagból álló bizottságot választottak.

Következett a szatmári alkerület feladatok kérdése.

Krausz Ernő és a Nac képviselői ismertették az okokat, amelyek a szatmári alkerület felállítását szükségessé teszik. Dr. Zigre Miklós ezekre az argumentumokra nem találja alkalmasnak arra, hogy az alkerület megalakuljon, mondják — és precíz indítványt kér.

Eleshangu vita indul meg erre és a Herskovits Lajos, a szatmári egyesületek tanácsa intéz erős támadást az eszmé felvetésére, nem kimélve beszédében a Comitetul Regional jait sem.

A Szövetség kimondta, hogy ebben a kérdésben a legközelebbi összehívandó rendkívüli közgyűlés fog dönteni.

A NAC győzelme Nagyszalontán. Nagyszalonta (2:1). Erőteljes NAC főlény, amely a lyamán egyre jobban kidomorodik. A ver Ströck Albi éles lövése szerzi meg. A füzepé táján Szalonta egyenlített. A 36-ik perny góljával biztosítja újból a vezetést. A félidő egyetlen gólját, amellyel a 3:1-es ményt elérik, Ströck Albi rugta. A mérkőzger [Égyetértés] vezetett.

Nagyváradai uszók fényes sikere. (A nagyváradai uszók országos bajnokságot nyertek.) A városi tudósítók telefonozza: Szombaton a KAC-Haggibor közös rendezésében a nagyszalontai uszókverseny, amelyen a váradai a Törökves képviselte. A váradai uszók a zának teljesen megfelelően szerepeltek és versenyszámból öt győzelemmel újlag beabszolult főlényüket. A versenyek részletei a következők:

100 m. gyorsuszás: Bajnok: Felicid (Törökves). 2. Csizsár (MSE). 3. Schulmeister. Idő 1 p. 18 mp.

100 m. oldaluszás: Bajnok: Bergesz (Arad). A többi versenyzőt szabálytalan uszdiszkvalifikáltak. Idő 1 p. 27 mp.

100 m. hátuszás: Bajnok: Devich (Törökves). 2. Asztalos (KAC). 3. Csizsár (MSE). Idő 1 p. 34 mp. Devich minden tréning nélkül veri ellenfeleit és újabb győzelmével biztosult a múlt évi bajnokságot.

200 m. gyorsuszás: Bajnok: Felicid (Törökves). 2. Bergesz (Gloria). 3. Schulmeister. Idő 3 p. 735 mp.

200 m. melluszás: Bajnok: Felicid (Törökves). 2. Péntek, 3. Orvos (KAC). Idő 3 p. 382/5-öd mp.

500 m. gyorsuszás: Bajnok: Bergesz (Arad). 2. Pollák (Törökves). 3. Bányai (KAC). Idő 10 p. 20 mp.

100 m. hölgyuszás: Bajnok: Dr. Snier (KAC). Idő 1 p. 49 mp.

3x50 m. stáleta (mell, hát, gyors). Bajnok: Devich (Láng, Devich, Felicidész). 2. MSE. Idő 1 p. 50 mp.

A Kinizsi lett ismét Románia bajnoka. A korszamu publicum jelenlétében játszották a nap délután Aradon az országos bajnokság mérkőzést. A meccset hatalmas főlényvel a 5:1 arányban nyerte meg.

Amateur—MSE 2:0 (1:0). A fejlődési Amateur fényes győzelmet aratott a mindurváskodással is győzni akaró MSE felett. A mérkőzést a góllövő Létay, Schreier és Róth Ernő. Jó bíró volt: Szántó (NAC).

ÖN LEHANGOLT, BETEGES?

Tisztítsa ki beleit, máját, vérét az által, hogy a jóízű KOPROL-ból bevesz hetenként kétszer egy darabot. A hatás gyors, biztos és kellemes. — Csecsemők és gyermekek is vehetik.

KOPROL csokoládés hashajtó.

Kérjen ingyen mintát a „GEA” Krayner Laboratóriumtól, Timisoara 87. sz.

Terjed a gruzok felkelése. — Foch marsalt visszahívták nyaralásából.

Páris, augusztus 10. Painlevé a sajtó képviselői előtt ismertette a szíriai eseményeket. Serrail jelentése szerint az egyik Grúz törzs tagjai között egyenetlenség tört ki, mert az egyik részükről franciábarát, másik a grúz függetlenség híve. A rend biztosítására kisebb osztagok mentek ki. Egyik osztagot, amely 160 emberből állt, körülvették és felkoncolták és csak hatvan ember menekült: meg. A felszabadítására kiküldött nagy katonai oszlopról még nincs jelentés. Az oszlop utáni löszervonatot a felkelők megtámadták, a parancsnok öngyilkosságot követett el, hogy az ellenség kezébe ne jusson. Az oszlop visszavonult. A veszteségeket még nem állapíthatták meg. Az angol híresztelésekkel szemben kijelenti, hogy az anedai állást megtartták.

☆

* **Esküvő.** Horváth Giu és Albert Izsó
e hó 11-én d. u. 1 órakor tartják esküvőjüket
str. Cuza Voda (Szacs vay-utca) 30. szám alatt.
(Minden külön értesítés helyett.)

Fern Andrával.

* Budapestre utazik? Vizumot, menetjegyet, autót (Biharpüspökibe) a Hegedüs Hírlapiroda-ban 458 telefonnál rendelje.

Budapest, augusztus 10. A gabonatözsde
 Itai: Tiszavidéki buza 390, rozs 300, iakar-
 árpa 275, prompt tengeri 265, uj tengeri
 ui zab 280—290.

* Egy óvónő, aki három éve nem kap fizetést. A bihari előjáróság 1921-ben kimondta, hogy a Bihar községi óvodát megszünteti. Az óvoda megszüntetésével Halász Irma óvónőt felmentették a szolgálat alól, de a fizetése, vagy a nyugdíjazása iránt az előjáróság nem intézkedett. E miatt az óvónő két évvel ezelőtti panaszszal fordult a vármegyei közigazgatási bizottsághoz, aki véghatározatban utasította a községet az óvónői fizetés kifizetésére. Az óvónő most újból panasszal fordult a vármegyéhez, mert a község még mindig nem tett eleget, hogy vagy a fizetést, vagy a nyugdíjat folyósítsa volna részére.

* Szerda este vizsgáznak a Hetényi színiiskola növendékei.

* Az állami polgári fiúiskolában (Școala medie de stat p. băieți) előjegyzések és beiratkozások augusztus 10-től 15-ig délelőtt 10-től 12-ig tartanak. Igazgatóság.

* Gyorsaság nem boszorkányság. Vasárnap közöltük egyik olvasónk levelét, hogy milyen nagy kesélssel kézbesítik nálunk a sürgönyöket úgy, hogy a táviratozás valóságos illúzióvá válik. Tegnap aztán megint bemutatták nekünk egy ilyen flagrans esetet. Kocsis, Paróczay és Nagy helybeli szabócégnél feladott szombatnap délelőtt 11 órakor egy Walner nevű belényesi rendelője egy táviratot, hogy az esti vonattal érkezik, vigyék ki a ruháját és ott fizetés ellenében azonnal átveszi. A szombat délelőtti feladott táviratot azonban csak hétfőn reggel 9 órakor kézbesítették. Walner ur nem kapta meg persze a ruháját és a szabó cég elesett a pénztől. Valóban resteljük, hogy a vármegye egyik városából a másikba 48 óráig jön egy távirat.

* Ha elutazik, jegyét a Hegedűs Hirnapírodában váltás meg.

Zongorák részletfizetésre kaphatók
STERNBERGNÉL, Bulev. Regele Ferdinand 14

* Orvosi hír. Dr. Ha v a s Andor belgyógyász, tuberkulózis-specialista, rendel Str. Ep. Ciorogari (volt Uri-utca) 23. sz. alatt.

* Legszebb és legfinomabb kivitelben női és férfi borkabátok megrendelhetők. „Chic” bórhuhaszalón Bul. Reg. Rerd. 20. Ezelőtt Calea Victoria 1.

* Kalapátformálások legszebben készülnek Moskovits Etelkánál.

Jón: Jón:

Az ATLANTIC és APOLLÓ mozgókban

Szerelem a nő hatalma

Fern Andrával.

* Akar ön utazni Abbáziába, Marienbadba, Constanzába, Siólokra, Reichenhallba, Ostendébe, Biarritzba, vagy a világ bármely városába. Jegyet, hálókocsijegyet és vizumot vehet a Nemzetközi Hálókocsitársaság nagyváradi irodájában (Hegedűs Hirnapíroda.)

* Utazik? Előbb jöjjön be a Hegedűs Hirnapírodába és kérjen felvilágosítást utirány és jegyek ára felől.

* Értesítjük mindazokat, akik a nyáron át szívesek voltak érdeklődni, hogy legfinomabb női és férfi kabátbőrök nagyválasztékban megérkeztek „Chic” bórhuhaszalón Bul. Regele Ferdinand 20. Ezelőtt Calea Victoria 1.

Prezios **fogaskerék** gyártás
Str. Alexandru 48

* Legjobb telefonkészülék! villanykörte és manómetér raktáromról. Teletón és villanyszereleket, minden fémpipari és esztérgamunkát, javításokat igen szolid áron vállal Rajz elektromechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 512.

* Betörés ellen csak „INGENIUS” biztonsági ár véd meg.

* Értesítés. A Bihar megyei Nőegylet értesíti a szülöket, hogy internátusába tanulólányokat felvesz teljes ellátásra. Feltetelek megtudhatók Nagy Farkasné Str. Brătianu 37.

Selyemnyű tuszer, grenadin, függöny és ágylétrára 150-200 cm. HAJNAL és RÓZSA cégnél

* Mielőtt elutazik, hívja fel a 458-as telefont és kérjen felvilágosítást utazására vonatkozólag.

* PESTI USZÓK VÁRADON. Biztos résztvevői a Törékvés 15-16. nemzetközi uszóversenyének a Budapesti VAC uszó és pólo csapata a verseny felülmúl minden eddigi sporteseményt, kimagasló számokról nem is beszélhetünk, mert minden egyes szám a maga nemében első lesz.

A cluji versenyen fölényesen győzött a VAC gárda és a bajnokságban győztes Törékvés uszók első találkozója ezen a versenyen lesz. Vízipólóban a cluji kombinált ellen 7:1-re győzött VAC csapatának a Törékvés csapata fogja bebizonyítani, hogy Váradon mily fejlett a vízipóló bár győzelemre nem számíthatunk, de nívós és szép küzdelem lesz a két csapat között. A versenyen biztos résztvevő Szalay József műugró és tornász bajnok, kinek akrobatának is beillő mutatványait fogják a közönséget gyönyörködtetni. A VAC 7 emberrel jön Váradra és mindkét nap starthoz állnak. A vándordíjas versenyben, mely országosan zárt, eddig mintegy 100-120 nevezés érkezett a vándordíj ezévi védője az MSE-KAC és a Törékvés közül fog kikerülni. A verseny mindkét nap 4 órakor kezdődik, az előfutamok szombat, 15-én délelőtt 10 órakor lesznek megtartva.

Jegyek elővételben a Sonnenfeld papírüzletben kaphatók.

Legszebb damaszt asztalneműekben dus választék
Hajnal és Róza vászon és női divatruházában

* Filz-modellek minden színben érkeztek. Moskovits Etelka.

Darvas harisnyái legjobbak

* Bomba 6 lei az Eldorádóban.

* Autójárat Biharpuszpókiba, előjegyzés a Hegedűs Hirnapírodában. Személyenként 100 lei.

PERSZASZÖNYEGEK részletfizetésre is kaphatók STERNBERG-nél Bul. Reg. Ferdinand 14

Nagymennyiségű finom színes férfiingek majdnem félárban kerülnek eladásra Weisz és Kardos Központi áruházában, Bul. Reg. Ferdinand sarok Moskovits-palota

Fehérnemű és ágynemű vásznak, batiztok dus választékban Hajnal és Róza cégnél I. Vulcan 1

* Vízum, utazási felvilágosítás és menettjegyek a Hegedűs Hirnapírodában.

* Fényképezési műtermem megnyílt Regele Ferdinand (Rákóczi) ut. Bazárépület (volt Molnár műtermem összes helyiségeiben.) Kertész fényképezés.

* Nézze meg a Körösparti Áruház most beérkezett árutömegét, melyekből most alkalma van vármelés előtt szükségletét hallatlan olcsón beszerezni.

MOZI

— A „Csapodár herceg”. Fáratlanul álló sikerrel megy a „Csapodár herceg” már a harmadik napja. Zsufolt házak s a közönség nagy tetszésnyilvánítása igazolja azt a nagy sikert, melyhez hasonlólt kevés filmmel tapasztalunk. A film minden tekintetben meg is érdemli azt a széleskörű érdeklődést. Érdekfeszítő kalandokkal teli cselekménye, a művészek kifogastalan teljesítménye az eddig megjelent, ily zsánerű filmek élére állítja ezt a rendezői kéz által alkotott mesterművet. Kolina, Lissenko asszony s a szép, fess Jaques Cataline a legjobbat nyújtják.

— Ismét egy igazi monumentális film látható ma kedden a Dorian Filmszínházban. A „Faraó bosszúja” című 6 nagy felvonásból álló film részben modern miliőben, részben egyiptomi környezetben, a híres királysirok melyében játszódik le. Hans Theyer „Asszony-e vagy lány” rendezője filmesítette meg ezt a pompás témát. Maria Palma, a „Serpolette” főszereplője, aki nagyváradi származású, játsza a főszerepet. Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek. Jön Sessue Hayakawa.

A klakfőnökök nyaklevest kaptak

Szombaton délután sajnálatos incidens szódott le a nagyváradi színpadon, amikor „Nagyvárada” is beszámolt. A színház szubrettprimadonnáját akarták az éremiszködással tánc közben megzavarni. A merénylet elkövetőit nem sikerült elfogni.

A színház körül kifejlődött klakfőnök hallatlan és felháborító merészségének egyes színésznők az okai. Ők édesdeszákukhoz a fiatal gyerekeket, akik formátómörülve vésresre tapsolták a tenyegimádott művésznő láttán. Egyik művésznő például van egy fogadalom-táblája, melyre negyven gyerek irt alá „életüket” kényszerítve fel a művésznőnek, hogy kereit garantálja.

Szép ez, amikor a fiatalság lelkes színházért, művésznőért, de a mód, ahogy Nagyváradon csinálják egy kicsit izléstelen.

A klakfőnökök a szombati incidens amelyre igen-igen büszkék, végigjárták a tényleg színiiskola növendékeit, akik színi nyilvános vizsgálódáson mutatják le évi munkájukat és kilátásba helyezték a tojás dabálást, kifütyölést, ha nem ha őket kegyeikbe fogadnák.

A növendékek panaszkodtak a színházról, akik természetesen felháborodtak a főnökök merészségén és szóltak az e körülmények Morár inspektorának. Morár tor radikálisan elintézte a 16-18 éves főnök urakat, akik azt hiszik, hogy pár nyaklevest után végérvényesen eltűnnek a színház környékéről.

A rendőrség pedig jól tenné, ha e kérdésre vonná azokat a fiatal gyerekeket, még késő éjszaka is a színház környékén.

Halálos végű autószerencsétlenség

Budapest, augusztus 10. Halálos szerencsétlenség történt vasárnap délután a dunakeszi országúton, melynek egy ismeretlen budapesti ügyvéd az áldozata.

Szappanyos Gerő dr. ügyvéd, akinek csay-utca 4. számú házában van ügyvédi irodája, vasárnap reggel nagyobb társasággal szíre indult motorkerékpáron. A kirándulás öt motorkerékpáron és egy autóról helyet. Délelőtt 10 órakor értek a faluba, ahol felőrlát tartózkodás után vissza Budapest felé. A gépkocsik élén Szappanyos Gerő dr. haladt oldalukos irányban. A gépkocsi elhagyta a Dunakeszi határában egy kanyarodónál egy parasztszekérrel szembe, amelynek hatalmas porfelhője robbant szembe a kanyarodónál felhalmozott gépkocsikkal.

Szappanyos dr. észrevette a szekérrel szembe jövő autót, de már nem volt idő arra, hogy elkerülje. Szappanyos dr. merész kitérőre nem jutott idő. Hogy az összeütközés elkerülje Szappanyos dr. merész kitérőre nem jutott idő. Hogy az összeütközés elkerülje Szappanyos dr. merész kitérőre nem jutott idő.

Az éles ívben kormányozott gép teljes sebességgel a kilométerkönek. Az összeütközés ereje kiröpítette az üléshől Szappanyos Gerőt, aki bezuott koponyával terült el az út porában, a motorkerékpár pedig darabokra szelődött.

Az utána következő gépek azonban nem tudták az utasok leigroztak és a vérben fekvő ember segítségére siettek. A társaság tagja autóról visszasietett a faluba, ahonnan telefonon értesítette a budapesti mentőket. Az utasok u. Steyer autójukon indultak ki a szerencsétlenség színhelyére. Háromnegyed óra múlva érkezett meg a mentők robbogó gépkocsikkal.

A mentők látták, hogy minden perc halálát okozhat, azonnal autóból emelték a sebesültet, a mentők a szerencsétlenül járt ügyvédet és vissza indultak a főváros felé, életveszélyes sebét ültetve a mentők.

Szappanyos Gerő dr. a Rókus kórházba került, ahol azonnal megoperálták. Segíteni a kórházban már nem lehetett. A szerencsétlenül járt ügyvéd két óra múlva kiszáradt.

A dunakeszi rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

NYILTTÉR

Feim Fein Kálmán ékszerész esetleges
rd, hogy követeléseiket nálam 8 napon
entések be annál is inkább, mivel későb-
entések figyelembe vétettni nem fognak.

URÁN GEZA,
ékszerész Str. Cosbuc 9.

Felhívás

Égyfelem a Klein Dávid »Hattyúaru-
gbe betársulni óhajtván, felhívom ezen
fem nevében a cég összes hitelezőit,
k a cvoia tekintetében megyezezés nem
és, hogy követelésüket 3 nap alatt ná-
entsék be, mert ellenesetben ügyfelem
em jelentett követelésért felelősséget
vial.

Dr SOR DEZSŐ, ügyvéd,
Oradea-Mare, Bul. Regele Ferdinand No. 18.

indazoknak, akik felejtethetetlen jó fiunk
alala alkalmával mérhetetlen fájdalomun-
résztvételükkel enyhíteni igyekeztek, fo-
ak ezuton halás köszönetünket.

Moldoványi József
és családja.

leli árjegyzék!

es készlet, csiszolt	70.-
ros készlet, csiszolt	70.-
örös készlet, csiszolt	70.-
sonnás készlet, színes	200.-
as készlet, színes	400.-
as készlet, aranyos	400.-
ketés készlet, színes	400.-
sdó készlet, színes	400.-
ező készlet, színes	900.-
zer készlet, színes	250.-

Tabla-ablaküveg olcsón!!

Uborkás- és belölttes üve-
gci leszállított árakban!

ra (1) HOMLOS testvérek

gyári raktár. — Nagykereskedés.

Oradea-Mare — Nagyvárad

Sada Nicolae Iorga (Zöldia-utca) 13

Telefon 3-72

KÉPES KÉLT
orvosi közzerész, Sas-passage 22.
Saját készítményű
sérvkötők, haskötők
gummitartósnyak, speciális
kötszerek, női és férfi övszerek.

Casino
TEMESVÁRI SÖR
minőségben vezet

Szépségápolás

legmodernebb módszer
szerint D. STERN-
BERG HELEN
kozmetikai intézetében, Mária királyné-tér 3., I. em.

A jómadár

— Regény —

47

Írta: Bónyi Adorján

X. FEJEZET.

A Berettyó ott kanyarog el az Istenhegy lábánál. Nem zavarja itt senki és semmi a futását, legfeljebb réhány fűzi és it- fa, amik nagy ki-
vácncsian ott nézegetik magukat a víz tükreben.

Gyuzsi is azt remélte, amikor erre felé kö-
szált el a csendes estefelén, hogy ugyanaz a
sors fogja kísérni a lépteit, mint annak idején a
Berettyó iramodását, amikor ez a derék kis fo-
lyó azzal a szándékkal fordult neki a hegyláb-
nak, hogy erre felé ugyan senki sem fogja hábo-
ritani. De Gyuzsi nem volt olyan szerencsés,
mint a Berettyó. Mert alig kanyargott ide-oda
az ösvényen, mikor egyszerre csak egy nagyon
is jólismert lányalak bukkant fel előtte közvet-
len közel. Bojár Olga.

Gyuzsi szíve megdöbbsent, de nyomban el-
röstelte magát.

— Nem szégyelled magad? — így korholta
hirtelen magát lelke mélyén, — hogy a magad
kis ostobaságaival is törődni mersz, mikor min-
den figyelmedre és minden erődre szükséged
van, hogy a kishugod életét rendbe hozd...

Hanem azért mégis tovább ott tartotta a
kezében a leány kezét, amikor összetalálkoztak.

— Hogy kerül maga erre felé?

— Megsugta valami, hogy magának ma
randevuja van itt a legszomorubb fűzlával —
kacérkodott a leány.

— Ne helytelenkedjék, kérem — szigoros-
kodott Gyuzsi és alig-alig állta meg, hogy
nyomban össze ne csókolja ezt a drága kis te-
demtést, aki csak úgy ragyog és illatozik a ta-
vasztól. — Ha megengedi azonban, hazakísérem.

— Más ember kézzel-lábbal azon iparkod-
nék, hogy itt tartson, ahol a madár se jár, leg-
alább egy rövid időre — durcaskodott szívből
Olga. — Maga meg nyomban hazatessékel.
Nagyszerű gavallér, mondhatom.

— El ne veszítsd a fejed — intette magát
némán a jómadár és arra gondolt, hogy egy at-
létának sem szabad a döntő verseny előtt ugy-
elni, ahogy szeretne. Merséklet, merséklet...
Hangosan tehát ezt mondta:

— A nagyszerű gavallér mindenestre tö-
rődik azzal, hogy egy leányról, aki kedves neki,
ne beszéljenek rosszat az emberek. Egy leány-
nak pedig nem illik éppen arra felé kószálni, a
hol a madár se jár.

— Na hát, hogy ha maga olyan nagyon tö-
rődik azzal, hogy mit mondanak az emberek ar-
ról, aki kedves neki, akkor jobb lesz, ha előb-
szét néz saját maga környékén — heveskedett
Olga. — Es nagyon jó, hogy találkoztunk, leg-
alább megmondhatom magának...

— Csitt. Egy szót se akarok hallani. Tud-
ja, kimondhatatlanul megzavarna, pedig ebben
a pillanatokban felséges gondolataim voltak. Kép-
zelje csak...

Es Gyuzsi nyomban hatalmas és végnélküli
előadásba kezdett, csak hogy szóhoz ne enged-
je jutni a leányt. Nagyon jól tudta, hogy mi-
ről akar az vele beszélni, de semmi se lett vol-
na kényelmetlenebb és veszélyesebb téma ma-
meg, mint tisztázni az Ádám Sári felől keringő
pletykákat. Ennél fogva Gyuzsi egy amerikai
farmert megszégyenítő gazdatehetséggel kezdte
magyarázni, hogy mi lenne akkor, na neki egy
akkor a kis darab földje volna, mint amennyi
az Istenhegy és a Rezeserdő közt elterül. Cso-
dálatos és elképesztő ötletei voltak arról,
hogy kicsoda góliát lovakat lehetne itt te-
nyészteni, amik a rendszeres tréningtől gyor-
sabbak lennének, mint egy versenyparipa és
erősebbek, mint egy lokomotív. Az ő juhait hat-
szor lehetne nyírni egy esztendőben és olyan te-

lyem szálú fajtát tenyésztene ki tíz esztendő
alatt, hogy az angoramacskák elvadult vadállá-
toknak és tüdőbetegségeknél szenvedő magukat
ezek mellett a juhok mellett. A Berettyó külön
kis csatornahálózatát öntöznék ezt a parányi
mintagazdaságot, amelyben a buzának akkora
szeme lenne, mint egy mogoró és a kukorica
olyan csövekben teremne, mint egy jóhából
való hurkaköltő, diónyi szemekkel az oldalában.
Mindez csak türelem, gondosság és szeretet
kérdése és ezen a csodálatos földön állana az
a kis ház, amelyet tetőtől talpig befutna a leg-
kedvesebb virágok gazdag paszomántja és ebben
a tüneményes kis házban lakna ő dacos és gaz-
dag boldogságban azzal a nővel, aki természe-
tesen a legkedvesebb a világon és aki nem len-
ne más, mint...

Amikor Gyuzsi idáig jutott eredeti fejtege-
téseiben, már szembe jött velük a város végén
a kedves és derült tisztelendőplébános ur és
így veszélytelenül lehetett visszatérni békítés-
képpen a szerelemre. Mert a tisztelendő ur
egész bizonyosan vissza kíséri őket és csodála-
tos dolgokat fog beszélni nekik arról, hogy mi-
ben áll az igazi magyar konyha nagy előnye
minden egyéb nácio főzésstudományával szem-
ben és hogyan van az, hogy az ő személyes ut-
baigazítása következtében a remek magyar
konyhák közt is első helyen áll a tisztelendő
plébános ur konyhája.

Igy történt aztán, hogy Ádám Gyuzsi életé-
ben először örült annak, hogy az egyház egy
tekintélyes és tiszteletreméltó szolgája örködik
a szenvedélyei és érzelmei felett éppen egy
olyan kedvező helyzetben, amikor meghitt ket-
tesben sétálhat a legkedvesebb nővel a világon.

Mindez, a meddő séta leírása, talán böbe-
szédűségnek, felesleges szöcséplésnek tűnhetik
fel az olvasó előtt. Azonban mégis fontos mo-
mentum ez, mert kiderül belőle, hogy a jómadár
igenis hősi és nagy férfiu erényekre és ön-
uralmat, emberfeletti lemondást jelentő lépések-
re is képes volt akkor, amikor szívét az a vágy
fűtötte, hogy férjhez adja a hugát ahhoz, akinek
szánta.

(Folyt. köv.)

Vigyázz, figyelj, megjegyezd;
Hogy soha el ne feledd!
Időt és pénzt spórolál,
Ha a pasztád az Erdál!

Erdal

Óvakodjunk a silány utánzatoktól!
Figyeljünk minden dobozon a védjegyre;
Béka koronával a fején!

A Nagyváradai Bőröndáru és Táskagyár

Oradea-Mare, Strada Cuza Voda (v. Szacsavay-utca) 18. szám alatti gyári helyiségében az összes

gyármányait detailban is
engros gyári árban árusítja
regie felszámítása nélkül

A garantált vulkán fibre bőröndök árai:

50	55	60	65	70	75 cm
542	596	650	705	758	814 Lei

Levelezés

M. R. Ne írj többet. Nem-sokára ott leszek, legyél türelmes. Csokol. Mirt. 2625

Sanyl. Steierdorf. Pénzt szombaton táviratilag feladtam. Irj. Bandi.

Azon helybeli vagy vidéki hölgyek, kik szeretnek szépen, divatosan öltözni, megismerkedjenek meg KERTÉSZ Regina Mária (Bémer-teren) levő Reclam női divatrua üzletével, ahol az árak olcsóbbak mint bárhol. 2461

Arcápolásra használja az Agi-ermet, melytől arc-bőre szép, tiszta és üde lesz. — Kapható drogériákban és illatszertárakban. Főlerakat: Diana-gyógyszertár Oradea-Mare.

OKTATÁS

Okleveles tanítónő polgáristák és elemisták tanítását vidéken elvállalja. Ajánlatokat „Tanítónő” jellegre a kiadóhivatalba kér. 2584

LAKÁS

Lelepesért keresek 2 szobás garson lakást a központban. Cím: a Hegedüs Hirlapirodába. 2369H

Különbejáratu butorozott szobát keres tisztviselő. Cím: Colonel Bădescu Divizia 17/a. 2634H

Alkalmazás

Diesel motor kezelő vas-munkás, józan életű, malomba állandó munkára felvétetik szeptember 1-re, esetleg hamarabb. Ajánlatok Magyarországra küldendők. 2599H

Tisztességes fiatal minde-negy leány jó bizonyítvány-nal, 3 tagu családban, azonnal felvétetik. Strada Cuza Voda (Szacsu-utca) 19. sz. 2568

Ügyes mindenes felvétetik Str. I. C. Bratianu (Szacsu-utca) 13. 2632H

Házmesterpár fizetéssel, lakás, fűtés, világítással, ugyanott jó mindenes lány elvétetik. Heyman, Bul. Regele Ferdinand 3. 2633H

Jó családból való intelligens árva zsidóleány, ki a háztartás minden ágában járatos, megbízható, állást keres. Nem a fizetés, mint a jó bánás és otthonra vágyik. Címeket a kiadóba kér. 2638

Molnári keresek három-járatu vámmalomba, aki a henger és radial kezelést szakemberen végzi, azonnali belépésre, esetleg szeptem-ber 1-re. Motormalom, Ma-gyarscsé. 2626

Arukező (nő) textil szak-mában, helybeli nagyobb iparvállalatnál felvétetik, Nyilvántartások pontos ke-zelése és az ezzel járó irás-beli teendők ellátása meg-kívántatik. Cím a kiadó-ban. 2638

Rizvezetőnek keres-tes csendes természetű, tiszt-szerű, a tanyai életet szerető és szerény igényű úrnőt egyedülálló gazda-sági igazgató. 2621

"OXIDOL"

Prof. Dr. BABEȘ
PREZERVATIV

Tanuló leányt felvesz a Sonnenfeld R.-t. vonalzó intézet,

Adás-Vétel

Eladó ház, 3 szobás, szép udvarral 250,000; új ház, üzlettel, 2 szoba, konyha, nyári konyhával átvehető 180,000. Több nagyobb és eemeletes házak. Villaszéri szép ház 3 szoba, fürdő-szoba 450,000. Város köz-elében fűszerüzletes ház átvehető 100,000. Földek, szőlők. Volt Toma József-nél 3-tól 6-ig. Str. Take Jonescu (Körözs-utca) 21. 2564

Nagyon olcsón vásárolhat szőrmekabátokat Leichner-nél. Str. Ep. Ciorogariu (Uri utca) 4.

Pallsander ebédlő, díóhálo sürgősen eladó. Str. Paul Chinez (Aulich Lajos-utca) 1. Calea Doroban-tilor (Rulikovszky-ut.) 2582H

Eladó háromszáz külön-féle beköltözhető ház ked-vező fizetéssel, szőlők, la-kások, malmok. Weisz Gizi Str. Tipogr. (Nyomda-utca) 4. sz. 2606

Kerülvárosban házhelyek eladók. Ertekezhetni Dr. Pelle ügyvédnél Str. Poste (Uri-utca) 21. Délután 4—6 között. 2604

Vámmalmot keresek sür-gősen bérbe. Cím: kerek a kiadóba. 2615

Egy komplett gyönyörű háló, sodronys ruganyos madracal, két gyönyörű villany csillár, Bydermayer, egy éjjeli szekrényre vil-lany, egy toalette tükör, egy szoba asztal, képrá-mák, vasláda, szennyesko-sár, kopirozó prés' cser tü-zifa felvágva nagyon sür-gősen és nagyon olcsón eladó. Ertekezhetni lehet reg-el 9-től este 7-ig. Özevgy Schwartzné, Strada Densu-șianu (Jókai-ut.) 12. sz. 2594

Eladó, kiadó, cserelaká-sát, butorozott szobáját 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizi Str. Tipogr. Nyomda-utca. 2607

Utlevél vizumozást megbízásokat nap-on-kénti futáridítással a legolcsóbban, legmeg-bízhatóbban elintéző

Mercur iroda

Str. Gen. Mosoiu 7.
Telefon 221. Házát, föl-dei, szőlőt, lakást és pénzkölcsönökkel gyorsan közveti

Megvételre keresek csakis elsőrangú gyártmányu, kitűnő karban levő férfi és női kerekpárokat. Ajánla-tokat „Kerekpár” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 2635H

Üzlethelyiség központban lelepes nélkül átadó. Cím a kiadóban. 2627

Eladó harmincöt hold szán-tóföld cseresep tanyával. Weisz Gizi. Strada Matei Basarab. (Nyomda-utca 4.) 2622

Mollere: Képzelt beteg és Drasche Lázár Éva kis keze című könyvet megvételre keresem. Cím Hegedüs Hir-lapirodába. 2636H

2 részből álló uriház el-adó, 4 szobás lakás azon-al elfoglalható. Str. Wil-son (Füzes-ut.) 10. 2639

Egy nagy varrógép és egy perzsaszövő álvány eladó. Str. Calea Victoriei (Ko-lozsvári-ut.) 17. 2637

Díószegi lisztek bármilyen mennyiség és minőségben házhoz szállítva igen olcsó-árral kaphatók. Megkérést kér: Margittai Her-man lisztkereskedése Bi-hardioszeg. 2631H

Üzlethelyiség kiadó, ugyan-ott perzsászó leányok fel-vételnek. Str. Astra (Gila-nyi-ut.) 16. 2630

Uri- és hálószoba butorok, csillárok eladók. Dr. Döri. Bul. Regele Ferdinand 10. 10—1, 3—5-ig. 2629—

Hencsértakarak nagy vá-lasztékban és egy fekete alapu román futó szőnyeg, 3 méteres, olcsón eladók. Frenkel és Fia butorak-tárban. Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-ut.) 10. 2620

Eladó Piafa Mihai Viteazul (Nagyapoc)-téren, Str. Di-mitrie Cantemir (Beöthy Odón)-utcaiban 2 szobás mellék lakások. Weisz Gizi. Str. Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. 2623

Sürgősen eladó egy ebédlő, hálószoba és egy divány. Abraham, Str. Păcii (Béke-utca) 7. Dobozgyar

Butorok

gyári áron kaphatók a leginamabból, a leg-olcsóbbig

Steiner butorgyárasnál

Avr. lánca (Kossuth-ut.) volt Farago bőrtűzet.

Remélem

tudja már, hogy a Pannoniában

vízumozást

DEUTSCH

a futár

Utlevéleket elintézi

Román-Magyar

Magyar-Román

Ghetie szótár eladó

a Hegedüs Hir-lapirodában

NAGY SZÁRAZ, FÖLDSZINTES
GYÁRHÉLYISÉGET
KERES
PELIKÁN MILL
BORITÉKGYÁR
STRADA CASAPIEI (MÉSZÁROS-UTCA)

Eladó: Ep. Ciorogariu (Uri)-u. magánház 750,000; Ep. Ciorogariu (Uri)-u. mellett magánház 550,000; két lakás 600,000; Str. Delavrance (Ritók-utca) két lakás 320,000; Parcui Bunyitay liget mellett nagy jövedelmű, üzlettel 300,000; Calea Decsbal (Vitéz-utca) jó ház, üzlettel 290,000; Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) több lakások, nagy udvar, kerttel 370,000; mindeütt átadó lakással. Házak, telkek, szőlők földbirtokok

Csapó, Str. Academiei 6.

Márlon-féle magánlanfolyam

Budapest, VI. Andrassy-ut 95. :: Előkészít

magánvizsgálatokra,

értétségre vidékieket is.

Tescheni vajjal

csak a gróf Pongrácz-féle uradalmi teavaj egyenlő minőségű. Kapható WURST-cégnél, Bul. Reg. Ferd.

TELEFON 40.

Mit nyer Ön azzal,

hogy kísérletezik? Gon-

dolja, hogy a

valódi Franck

a kávédarálóval

oly közkedvelt lenne,

ha minőségét tartalom-

ban és zamatban; ki-

adósággát és éppen

ezért olcsóságát évi-

zedek óta el nem is-

merték volna?

Gyári perzsa

Argaman, Spárta stb. új szőnyegek, perzsamin-
részeikre is kaphatók

STERNBERG, régiségkereskedő, Reg. Ferdinand 14.

Nyomatott Sonnenfeld Adoli R.-t. környezetében.

Külön

Becsületes tal-
Haass nével be-
fedeli arany o-
dij ellenében
Zsigmondnak S-
tianu (Szanis-
sz alatt állalad

Nehéz helyzet-
vált fiatalasszo-
tanitónő), kicsi
kével, házvez-
hasonlót állad
a kiadóban.

Pénzkölcsön-
biztosítékra, ak-
v és összegtel
denkor azonnal
vetíteni. Iroda
utca 5.

Társulnók 200-
jövendmező
pénzem biztos-
kiadóba.

Utlevél, bérlet-
igazolványhoz
legolcsóbban Z-
képésznél Str.
tianu (Szanis-
Felvételek este

Női ruhák. Ka-
túnok 300—700
cső gépszuro-
(Körház-utca)
Kézimunkák, g-
lők, horgolások
kelim, szmírna
Podgoria si Sim-
telep) 100—62
ház. (Repülő-hi-

24% kamatra k-
gánpénzt teljes-
Adásvétel R-
Traian (Széche-
Ertesítés delutá

Veszünk bu-

szőnyeg

teljes lak- és in-
dezeket, Wer-
szát, zongorát,
porcellánokat,
stb. — Meghív-
megyúr

Frenkel

butor, szőnyeg,
kereskedők, Str.
ral Mosoiu, (y
Mihály-utca)

Mielőtt

tűzifá-

szükség

bárhoi is besze-
ját érdekében

Stier

vállafa

tűzifa telek

Telefon 80

Tekintettel a f-

zott nagy kész-
raz, I-50 osztál-

fát olcsó áron

a készlet

Uzle-

helyisé

forgalmas k-

ponti mellék ute-

lépésért keres-

Cím a Hege

Hirlapiro

dában